

Moral Skills
Moral Skills
Moral Skills

مهارت های اخلاقی حرفه ای روانشناسان

با ارائه استاد باایی
روانشناس بالینی

مدت دوره:
۲۰ ساعت

یادگیری کامل در حداقل زمان همراه با ارائه جزوه کامل

⚠ ویژه تمامی دارندگان مدرک ارشد روانشناسی و مشاوره ⚠

Nogamcenter.com

[NogamPsychology](https://www.instagram.com/NogamPsychology)

[Nogamcenter](https://www.facebook.com/Nogamcenter)

اهمیت و ضرورت اخلاق حرفه‌ای

سوالی که اینجا پرامون مطرح همیشه اینک چرا مفهوم اخلاق در مشاوره و روانشناسی اهمیت داره؟

ما به عنوان مشاور و درمانگر با افراد زیادی سر و کار داریم پس باید وجدان اخلاقی، صفات خوب و شایسته و پسندیده و صداقت رو داشته باشیم این ویژگی های خوب یک مزیت برای ما درمانگر محسوب می‌شود.

اخلاق حرفه‌ای

مفهوم اخلاق حرفه‌ای از علم اخلاق می‌آید.

اخلاق حرفه‌ای یعنی مجموعه قوانین اخلاق که تو وهله اول از حرفه یا شغل مان به دست می‌آید.

اولین و مهم‌ترین وظیفه اخلاق حرفه‌ای اینکه این قوانین اخلاقی را تو شغل مورد نظرمون رشد و توسعه بدهیم.

اخلاق حرفه‌ای تو مشاوره و روان‌شناسی از طریق نظام نامه‌های اخلاقی و حرفه‌ای به اعضای نهادها یا انجمن‌های مربوط ابلاغ میشود.

اعضای انجمن‌های تخصصی باید این نظام نامه‌ها را رعایت کنن

حالا این نظام نامه‌ها چیستند؟

مجموعه‌ای از معیارها و استانداردهای اخلاقی برای متخصصانی که مسئول بهداشت روان آدم‌ها هستند.

هدف این نظام نامه‌ها چیست؟

هدفشون راهنمایی و کمک و حمایت به مشاوران و متخصصان بهداشت، مراجعان و عموم جامعه طراحی شده‌اند. در صورتی که یک متخصص از

این استانداردها و ضوابط پاشو رافداتر بگذارد و رعایت نکند ممکن است که مجوز کارش را از دست دهد.

مهم‌ترین وظیفه متخصصان بهداشت چیست؟

بالا بردن سطح سلامت و روان مراجعان.

مؤلفه‌های رفتار اخلاقی

عمل اخلاقی یعنی انجام هر رفتاری که منجر به رفاه حال دیگران باشد.

۴ جزء مهم در رفتار اخلاقی

اولین مؤلفه رفتار اخلاقی حساسیت اخلاقی است یعنی فرآیند تشخیص موقعیت

دومین مؤلفه رفتار اخلاقی استدلال اخلاقی است. استدلال اخلاقی زمانی است که از بین چند تا گزینه یک موقعیت که

مناسب‌ترین است انتخاب شود.

سومین مؤلفه رفتار اخلاقی تصمیم برای انجام راه حل های اخلاقی است یعنی زمانی که یک شخص گزینه ها رو ارزیابی کرده و تعیین می کند که کدام گزینه اخلاقی تر و بهتر است. حالا باید شخص تصمیم بگیرد که آن کار را انجام بدهد یا ندهد.

چهارمین انجام عمل اخلاقی یعنی تثبیت عمل اخلاقی. که آخرین مؤلفه محسوب میشود. چنین کاری نوعی انسجام

شخصیت و شجاعت اخلاقی را به همراه دارد.

اصول اخلاقی

اگر نظام های اخلاقی برای حل مسئله ای به اندازه کافی جامع و کامل نباشند باید برای حل آن به سراغ اصول اخلاقی رفت، این اصول برای تصمیم گیری درباره موضوعات اخلاقی که همراه با دو راهی اخلاقی هستند بکار میروند.

دوراهی اخلاقی یعنی بین احکام اخلاقی متضاد و متناقض یکی را باید انتخاب کرد. نظام نامه های اخلاقی همیشه راه حل این دو راهی ها را ارائه نمی دهند یا نمی توانند ارائه بدهند.

۵ اصل اخلاقی مهم

خودمختاری: خود مختاری به استقلال و خود کفایی اشاره میکند که مراجع به شما وابسته نشود، طبق این اصل مشاوران به آزادی مراجعان برای انتخاب مسیر، گرفتن تصمیم درست و کنترل زندگی خودشان احترام میگذارند. ما نباید چیزی رو بهشان تحمیل و اجبار کنیم.

نیکو کاری: نیکو کاری یعنی کمک کردن به مراجع برای پیشرفت یا ارتقای بهداشت روانی خودش.

عدالت: بنیان تعهد، عادلانه در مشاوران است عدالت شامل کیفیت خدمات، تعیین زمان، مکان، حق الزحمه دسترسی به خدمات مشاوره ای برای همگان.

عدم آسیب رسانی: عدم آسیب رسانی مشاوران و درمانگران باید کاری کنند که عملکرد آنان حتی به صورت سهوی نباید خطری برای مراجع داشته باشد، از هر فعالیتی که منجر به آسیب یا زیان به مراجع میشود باید جلوگیری کنیم.

وفاداری: وفاداری صادقانه بودن مشاوران است و تعهدشان در قبال مراجعان، دانشجویان و ناظران احترام بگذارند. وفاداری شامل وفای عهد، پایبندی و صداقت است که مردم بتوانند به مشاور خودشان اعتماد کنند.

فواید و محدودیت‌های منابع و نظام نامه‌های اخلاقی

فواید:

- (۱) به مشاوران مسئولیت‌پذیری را جهت حفظ رفاه عمومی می‌دهد.
- (۲) شهرت و اعتبار حرفه مشاوره را افزایش می‌دهد و از زیان‌ها و خسارت‌های افراد غیر متخصص و زرد کاهش می‌دهد.
- (۳) منابع اخلاقی بهترین راه برای مشکلات عادی و رایج همکاران مشاور می‌داند.

فواید و محدودیت‌های منابع و نظام نامه‌های اخلاقی

محدودیت‌ها:

- (۱) اعضای انجمن حرفه ای تو زمینه های مختلف انجام وظیفه میکنند.
- (۲) حرفه مشاوره سریعاً در حال تغییر است و مشاوران با طیف خیلی وسیعی از مراجعان با مسائل زیادی مواجه میشوند.
- (۳) تو انجمن های حرفه ای قوانین و استانداردهای اخلاقی تا جایی رشد میکنند که هیأت مدیره با آن موافق باشند.

اساسی ترین مسائل اخلاقی که در حرفه مشاوره مطرح است

روابط دو گانه

تصمیم گیری

حقوق مراجعان

رازداری

ارزش ها

نظارت مشاوره ای

صلاحیت مشاور

تشخیص

آموزش مشاور

مسائل قانونی

مشاور علاوه بر آشنایی با مسائل اخلاقی باید مسائل قانونی مربوط به حرفه اش آشنایی داشته باشد تا در صورت مشاهده نقض مسائل قانونی در حرفه اش بتواند تصمیم مناسب و درستی بگیرد، برخی از موارد قانونی شامل:

مسائل قانونی

(۱) زمانی که حقوق شهروندی به دلیل جنسیت، سن، تبعیض نژادی و مذهبی نقض بشه.

(۲) زمانی که مراجع در حین طلاق یا بدست آوردن حضانت فرزندش است.

(۳) زمانی که مراجع به دنبال دریافت حقوق پیکاری است.

(۴) زمانی که مراجعی برای خود و دیگران خطر دارد.

(۵) زمانی که یک ارجاع دادرسی را از دادگاه دریافت کردید.

مسائل قانونی

- ۶) زمانی که احتمال می‌دهید مراجع شما مورد سوءاستفاده جنسی، جسمانی و عاطفی قرار گرفته است.
- ۷) زمانی که شاهد برنامه ریزی مراجع خود برای اقدام پر جرم باشید.
- ۸) زمانی که به عنوان یک کارشناس قصد ارائه نظر کارشناسی در مورد مراجعی دارید.
- ۹) زمانی که در جریان یک دادخواهی اشتباه قرار گرفتید و امکان آسیب دیدن مراجع شما وجود دارد.
- ۱۰) زمانی که نقض رازداری انجام شده است.
- ۱۱) زمانی که در تشخیص یا درمان اشتباه شده است.

ارزش‌ها

ارزش‌ها و عقاید شخصی در مشاوره اهمیت دارد و میتواند بر تصمیم‌گیری اخلاقی تأثیر بگذارد. ارزش‌های مشاوران بخشی از شخصیت آنان است ارزش‌ها یک سری اولویت‌هایی هستند که منجر به گرایش به عمل گونه‌ای خاص میشوند.

یکسری ارزش‌ها هستند که برای کسب زندگی سالم و برای هدایت و ارزشیابی روان‌درمانی دارای اهمیت هستند که شامل این موارد میشود. (برای زندگی سالم به لحاظ روانی، مطلوب و مؤثراند)

ارزش‌ها

۱. درک کافی و بیان احساسات
۲. مسئول بودن و آزاد بودن
۳. گسترش راهکارهایی برای کنترل فشار
۴. آگاهی از خود و رشد خود
۵. متعهد شدن به ارتباطات زناشویی، خانوادگی و غیره...
۶. بقا خود و تناسب فیزیکی
۷. داشتن اهداف انطباق یافته و با هدف معنی دار
۸. عفو و گذشت
۹. ارضا جنسی منظم
۱۰. معنویت و دینداری

نکته

درمان باید طبق انتظارات و اهداف مراجع آغاز شود شاید حتی انتظارات نامعقولی داشته باشند یا باورهای نامعقولی از درمان داشته باشند مشاوران باید بتوانند درک کنند، احترام بگذارند و در چارچوب دنیای مراجع کار کنند به جای اینکه به مراجع فشار بیاورند.

تصمیم‌گیری اخلاقی

مشاوره‌ها و درمان‌گرها در حرفه خودشان با مشکلات زیادی رو به رو هستند و نیازمند به مهارت‌های مناسب تصمیم‌گیری دارند، تمام مشاوران ضمن آگاهی کامل از نظام نامه‌های اخلاقی مربوط به حرفه خودشان باید توانایی تصمیم‌گیری اخلاقی مناسب هم داشته باشند. این تصمیم‌گیری مناسب نیاز به استدلال، قضاوت اخلاقی دارد. ما دو نوع قضاوت اخلاقی داریم، شهودی، انتقادی، ارزیابی قضاوت اخلاقی، شهودی معمولاً قضاوت در صورت شهودی یعنی احساس پیشتر است تا منطق قضاوت اخلاقی انتقادی - ارزیابی: بررسی آگانه و عمیقی از مسائل اخلاقی رو توصیه میکند.

قضاوت اخلاقی انتقادی - ارزیابی

این بررسی شامل بررسی معیارهای حرفه‌ای، بررسی اطلاعات و ادبیات اخلاقی، حل سریع مسئله، بررسی مبتنی بر تعهد این را شامل میشود.

تو این روش مسائل اخلاقی به شیوه خیلی نقادانه بررسی میشود که آسیب پذیری کمتری هم نسبت به قضاوت شهودی دارد. مشاوران باید زمینه و وقت کافی برای تصمیم گیری بر اساس چیزی پیش از شهود را داشته باشند.

مرحله اول ← حساسیت اخلاقی

حساسیت اخلاقی، اصول و فلسفه شخصی فرد را در ارتباط با حرفه‌ای را در برمیگیرد.

یک متخصص اخلاق‌گرا در درجه اول یک شخص با فضیلت محسوب میشود.

افراد در ابتدای شروع کارشون باید صادقانه دلایل خود را برای انتخاب این شغل ارزیابی کنند و در اواسط دوره کاری هم باید هرازگاهی تجزیه و تحلیل شخصی داشته باشند.

دلسوزی واقعی برای مشکلات مردم و تعهد به خدمت به آنها زیربنای حساسیت اخلاقی را تشکیل میدهد.

مرحله دوم ← شناسایی مشکل و راهکارها

زمانی که مشاور با یک موقعیت اخلاقی روبرو میشود لازم است که اطلاعات ضروری را جمع کند و سازماندهی کند.

مرحله سوم ← مراجعه به نظام نامه های اخلاقی و استانداردهای حرفه ای

وقتی مشاور مسئله اخلاقی خود را مشخص میکند مرحله بعدی مراجعه
به نظام نامه اخلاقی است.

مرحله چهارم ← بررسی اطلاعات و ادبیات اخلاقی

این مرحله مستلزم مراجعه به کتب و مقالات متخصصان بهداشت روان دیگر است که درگیر مسائل اخلاقی بوده‌اند، بررسی ای این تألیفات به مشاور نقطه نظرات متخصصان را ارائه میدهد و به او کمک میکند تا از جنبه‌های دیگر هم موقعیت را ببیند.

مرحله پنجم ← به کارگیری اصول اخلاقی متناسب با موقعیت

مشاور در این زمان درگیر اصول فلسفی و بنیادی متناسب با موقعیت میشود ممکن است که تألیفات حرفه‌ای گزینش‌ها و انتخابات را مشخص و محدود کند اما به ندرت یک راه واحد را نشان میدهد. علاوه بر این مشاور میتواند با درک اصول اخلاقی الگوهای موارد متفاوت و موقعیت‌های به ظاهر غیر مرتبط و هم بهتر درک کند.

مرحله ششم ← مشورت با همکاران و ناظران درباره مشکل

یک مشکل اخلاقی میتواند هم برای مراجع و هم برای مشاور از لحاظ فکری و عاطفی سخت و دردناک باشد، بازخورد عینی از طرف همکاران قابل اعتماد میتواند دیدگاه وسیع تری از مشکل را ارائه بدهد و راه های تازه ای کشف شود، هم چنین مشورت کردن آرامش می آورد و از آن اضطراب و ترس و نگرانی اغلب مشاوران که احساس می کنند کاهش میدهد.

مرحله هفتم ← تفکر و تعمق برای تصمیم گیری

تو این مرحله، فرآیند جمع آوری اطلاعات دیگر به پایان رسیده و نوبت به فکر کردن و دسته بندی اطلاعات است. مشاور در طی این مرحله راه حل اخلاقی تر را انتخاب کرده و برای اجرای کار برنامه ریزی میکند.

مرحله هشتم ← اطلاع به ناظر و افراد ذی ربط جهت اجرای تصمیم

زمانی که مشاور می‌خواهد یک تصمیم اخلاقی را اجرا کند لازم است که ناظر یا ناظران را آگاه کند و باید با افرادی ذی‌ربط صحبت کند که واضح است مراجع اولین فرد مورد نظر است.

مرحله نهم ← انعکاس تفکر و تعمق در عمل

این تفکر و تعمق به مشاوران فرصت میدهد تا شیوه های مسئولانه را که عمل کرده اند شناسایی کنند و مخطاهايشان را در افکار و اعمالشان را بررسی کنند، تا شاید زمانی که مشکل بعدی پیش می آید از آنها دوری کنند.

۵ اصل اخلاقی اولییه و حاکم بر حرفه های خدمات انسانی

۱. خودمختاری یا احترام به استقلال عمل: این اصل به معنای احترام به آزادی فطری و کرامت هر فردی است. همه افراد باید برای تصمیم گیری در مورد خودشان آزاد باشند اختیار در استقلال عمل مفهومی است مبنی بر اینکه شخص مسئول خودش است. احترام به استقلال عمل یعنی که انتخاب یک شخص باید توسط دیگران تحت فشار قرار گیرد.

۵ اصل اخلاقی اولیه و حاکم بر حرفه های خدمات انسانی

۲. عدم آسیب رسانی: ریشه دومین اصل اخلاقی با سوگند نامه بقراط تداعی میشود که پزشکان بر آن متعهد میشوند. عدم آسیب رسانی شامل پرهیز از خطرات قابل اجتناب نیز میگردد. این وظیفه به این معناست که مشاوران باید از خطرات مشاوره برای مراجعان خود آگاه بوده و آنها را ارزیابی کنند و به طور صحیح عمل کنند. عدم آسیب رسانی که بنیادی ترین اصل اخلاقی برای متخصصان حوزه بهداشت روان است. مشاوران موظف اند فقط از مداخله هایی استفاده کنند که احتمال آسیب رسانی به مراجع را نداشته باشند.

۵ اصل اخلاقی اولیه و حاکم بر حرفه های خدمات انسانی

۳. نیکو کاری: سومین اصل اخلاق نیکو کاری یا سودمندی است که به عنوان مسئولیت برای انجام کار خوب تعریف میشود. به علت اینکه مشاوران خود را در مقابل مراجعان، متخصص معرفی میکنند، وظیفه دارند به کسانی که در طلب خدمت آنها میباشند کمک واقعی بپرسانند. مسئولیت کمک به جامعه در سطح عموم و به مردمی که مراجع احتمالی می باشند از موارد نیکو کاری محسوب میشود. همچنین اصل نیکو کاری در نظام نامه شرایطی را در بر دارند که مشاور را ملزم میکند که درون محدوده صلاحیت خود کار میکند و رفاه جامعه را ارتقاء دهد.

۵ اصل اخلاقی اولییه و حاکم بر حرفه های خدمات انسانی

۴. عدالت: وظیفه ای برای منصفانه عمل کردن است. این اصل باعث میشود که ارزشمندی همه مردم را مورد توجه قرار دهند و از تعصب دوری میکنند.

۵ اصل اخلاقی اولیه و حاکم بر حرفه های خدمات انسانی

۵. وفاداری: پنجمین اصل اخلاقی، وفاداری است. وفاداری به وعده های داده شده و راستی و درستت می پردازد. وفاداری وظیفه شناسی است مشاوران باید علایق مراجع را ارجح بر علایق خود قرار داده و نسبت به مراجع وظیفه شناس باشند. حتی زمانی که وظیفه شناسی در دسر آفرین یا نامطلوب باشد. وفاداری ناشی از نقش اصلی اعتماد میان مشاور و مراجع است به علاوه وفاداری الزامی است، چون مراجعان آسیب پذیرند.

عدم آسیب رسانی مهم ترین اصل اخلاقی است. بر اصول اخلاقی دیگر اولویت دارد. در صورتی که افشاء، سازی بدون اجازه صورت بگیرد باعث آسیب به مراجع میشود. اصول اخلاقی دیگر مثل استدلال عمل، نیکو کاری، وفاداری، عدالت نقش ثانویه دارند.

۷ گام یا مرحله اساسی در فرآیند اخلاقی تصمیم گیری

مرحله اول ← مرحله شناسایی است. در این مرحله با یک بحران یا مسئله اخلاقی رو به رو میشویم بعد از تشخیص و شناسایی مشکل، مشاور روی مرحله دوم متمرکز میشود.

مرحله دوم ← از مشاوره میخواهد تا اصول اخلاقی انجمن مشاوره را در مورد بحران اخلاقی به وجود آمده به کار بگیرد و ابتدایی ترین وظیفه مشاور احترام به شأن و افزایش رفاه مراجع است.

مرحله سوم ← از مشاور خواسته میشود که ماهیت و ابعاد بحران را مورد ارزیابی قرار بدهد.

مرحله چهارم ← این مرحله شامل در نظر گرفتن تصمیمات بالقوه گوناگون میشود بعضی از این تصمیمات یا راه حل ها عبارتند از: گزارش موضوع به مراکز مختلف، یا جمع آوری اطلاعات بیشتر.

۷ گام یا مرحله اساسی در فرآیند اخلاقی تصمیم گیری

مرحله پنجم ← در این مرحله مشاور باید پیامدهای هر تصمیم یا انتخاب را در نظر بگیرد و از بین تصمیمات مختلف یکی را انتخاب کند.

مرحله ششم ← مراحل اقدام مشاور در مورد ارزیابی مجدد قرار میگیرد تا مشاور از اینکه تمام قوانین و جنبه های اخلاقی را در نظر گرفته است مطمئن شود.

مرحله هفتم ← مشاور اقدام لازم را انجام میدهد تصمیم گیری اخلاقی به عنوان یکی از مسئولیت های اساسی مشاور مورد توجه در این مرحله قرار میگیرد. در بحث اخلاق حرفه ای توجه به چگونگی تصمیم مناسب برای مشاوران و درمانگران لازم و ضروری است.

مبحث رازداری

رازداری محور اصلی به وجود آوردن اعتماد و رابطه سازنده مشاور و مراجع است. مهم ترین موضوع در روابط مشاوره ای محسوب میشود. رازداری شالوده مشاوره و روان درمانی کارآمد است. چون مراجع بدون هیچ ترسی از شروع به افشاء راز خودش می کند. رازداری وسیله ای جهت امنیت و حفظ حریم شخصی مراجع است و استقلال و خودمختاری مراجع را مورد حمایت قرار می دهد.

محدودیت های رازداری

مراجع این حق را دارد که از مشاور خود بخواهد تا راز دار باقی بماند.
اما مشاوران نیز از نظر حرفه ای، مسئولیت هایی دارند.

محدودیت های رازداری

نقض رازداری

۱. درخواست مراجع برای افشای اطلاعات
۲. دستور دادگاه برای دریافت اطلاعات محرمانه
۳. شکایت و دادخواهی مراجعان بر علیه مشاوران
۴. دادخواهی مراجع بر علیه کسی که برای او مزاحمت ایجاد کرده است.
۵. محدودیت های مقرراتی - کشوری
۶. مشاوره با مراجعان مبتلا به بیماری های مسری یا واگیردار مثل ایدز، نقض رازداری در این موارد جایز است.
۷. مراجعان خطرناک و وظیفه هشدار و حفاظت آنها

رازداری

نقض رازداری در این موارد جایز است

- ۱- درمانگر از وجود شخص ثالث مشخص آگاه است و دلیل محکمی دارد که او را در معرض خطر ابتلا قرار دارد
 - ۲- درمانگر اعتقاد منطقی دارد مبنی بر اینکه شخص ثالث هیچ دلیلی برای شک به این موضوعی که در معرض خطر است ندارد
 - ۳- از بیمار درخواست شده تا به شخص ثالث اطلاع دهد و او با این درخواست مخالفت کرده است
- مشاورانی که بخاطر ترس خودشان از این بیماری مته ایدز و یا براساس تعصب خودشان درباره مردمی که مشاغل پر خطر دارند تصمیم نقض رازداری می گیرند کاملاً کار غیر اخلاقی انجام داده اند و مراجعان میتوانند علیه چنین مشاورانی شکایت کنند.

نکته

اگر مشاور هیچ راهی برای شناختن قربانی نداشته باشد تا از صدمه به او جلوگیری کند باید درمان شدیدی را در نظر بگیریم حداقل عمل بستری اجباری را روی مراجع شروع کند.

رازداری و ارتباط آن با سایر متخصصان

نظام نامه اخلاقی به مشاوران اجازه میدهد که هنگامی که نیاز به راهنمایی در خصوص یک مراجع را احساس می کنند. اطلاعات محرمانه را به منظور مشورت با دیگر متخصصان در میان بگذارند؛ البته که دیگر متخصصان هم رازداری را درک می کند با این حال در بعضی جلسات که مشاوران به صورت گروهی کار میکنند باید رضایت مراجع را داشته باشند.

رازداری و ارتباط آن، با خانواده مشاوران

رازداری در مشاوره با کودکان و نوجوانان

مشاور نیاز به اجازه رضایت والدین یا قیم افراد صغیر را ندارد.

(۱) هنگامی که افراد صغیر بالغ، دارای بلوغ شناختی باشند.

(۲) در مواقع اضطراری که درمان سریع مورد نیاز است، هر فرد صغیری می تواند درمان شود.

(۳) فرد صغیری که از نظر قانونی از سرپرستی والدین و قیم آزاد است.

(۴) در مواقعی که دادگاه بخواهد یا دستور بدهد که اجازه والدین لغو می شود.

***نکته:** در خصوص مشاوره خانوادگی نیز اطلاعات مربوط به یک عضو خانواده نمی تواند بدون اجازه او

برای عضو دیگر فاش شود و مشاوران باید از حق محرمانه بودن دفاع کنند.

روابط دو گانه (چند گانه)

روابط دو گانه (چند گانه) در مشاوره زمانی ایجاد می شود که مشاوره علاوه بر رابطه مشاور، مراجع رابطه دیگری با مراجع داشته باشد. برخی از این روابط دو گانه عبارتند از: ترکیب نقش های معلم و درمانگر، مشاور و ناظر، مشاوره به یک دوست و یا همکار، و یا یکی از بستگان، قرض گرفتن پول از مراجع، قبول هر گونه هدیه ای از مراجع، وارد کار تجارت شدن با مراجع، وارد کار و کاسبی با مراجع، مبادله خدمات یا کالا یا خدمات درمانی، برقرار کردن روابط اجتماعی، عاطفی، یا جنسی با مراجع. به طور کلی داشتن پیش از یک رابطه با شخصی که رابطه حرفه ای با او داریم در نظام نامه اخلاقی مشاوره رابطه دو گانه و در روانشناسی رابطه چند گانه نامیده می شود.

برخی از جنبه های مشکل آفرین برقرار کردن روابط دوگانه

فراگیر هستند

تشخیص دادن آنها ممکن است دشوار باشد

گاهی اجتناب ناپذیرند

به صورت بالقوه زیان بخش هستند

متخصصان توصیه های متناقض درباره آنها می کنند

سه عامل زیربنایی که می‌تواند به مشاوران در ارزیابی خطرات روابط دوگانه کمک کند

(۱) تاکید بر تعهد اولیه مشاور به افزایش رفاه مراجع

(۲) ارزش و اهمیت مشاور یا درمانگر برای مراجع

(۳) اختلاف قدرت بین مشاور و مراجع

مشاوره در مناطق روستایی

متخصصانی که در شهرهای بزرگ کار می کنند می توانند به طور ساده تری از روابط دوگانه دوری کنند، این افراد می توانند در جاهای گوناگون شهر و به دور از خانه و از تماس با مراجعان آشنا، دانش آموزان، کارکنان اجتناب کنند.

قبول هدیه از مراجعان

گاهی وقت ها با مراجعان برای مشاورشان هدیه می آورند، انگیزه هدیه دادن توسط مراجعان متفاوت است.

ضوابط پذیرش هدیه

(۱) افزایش رفاه مراجع

(۲) به عینیت و بی طرفی درمانگر و یا آمادگی فراهم آوردن خدمات مشاوره‌ای شایسته در آینده لطمه نزنند.

(۳) وقوع آن در جلسه مشاوره نادر باشد، نه اینکه یک عمل تکراری، تکرار هدیه آوردن منجر به حواس پرتی و آشفتگی مشاور می شود

(۴) بعنوان نشانه‌ای از قدر شناسی و تشکر باشد به هیچ عنوان از نظر مالی گران قیمت نباشد

راه‌هایی برای به حداقل رساندن مخاطرات

- (۱) در ابتدای رابطه درمانی، مرزهای سالم را تعیین کنید
- (۲) از مراجعان باید خواسته شود که هدف خود را از آمدن به جلسه مشاوره روشن کنند و بگویند از مشاور چه انتظاری دارند مشاور نیز انتظارات خود را از آنها بیان می‌کند.
- (۳) مشورت با همکاران برای به دست آوردن دیدگاه و شناخت مشکلات احتمالی بسیار مفید است.
- (۴) هنگامی که رابطه دوگانه ایجاد مشکل می‌کند و یا یک خطر و آسیب احتمالی وجود دارد بهتر است که مشاور کار خود را با نظارت یک مشاور دیگر انجام دهد و از توصیه‌های او استفاده کند.
- (۵) در صورت ضرورت مشاور می‌تواند مراجع را به مشاور دیگری ارجاع دهد.

روابط جنسی

نوع دیگری از روابط دوگانه که اخلاق حرفه‌ای در همه سازمان‌ها آن را محکوم می‌کند مراجعان معمولاً آسیب پذیرند از درمانگران و افرادی هستند که نیاز به کمک درمانگر دارند و به لحاظ شخص خود را عمیقاً در معرض آن‌ها قرار می‌دهند آنها مشاوره را بر پایه اعتماد می‌گذارند و درباره ترس‌ها، رازها، تضادها، علایق و آرزوهای خود صحبت می‌کنند. درمانگرانی که رابطه نامناسبی را با مراجعان خود آغاز می‌کنند به این اعتماد اولیه آسیب می‌رسانند مراجعان احساس می‌کنند که از آنان سوءاستفاده شده و ممکن است ارزش هر آنچه را که در درمان آموخته‌اند نادیده بگیرند.

معامله و مبادله کالا در مشاوره

انجمن روانشناسی آمریکا هرگونه معامله و مبادله کالا و خدمات را در ازای خدمات روانشناختی ممنوع اعلام کرده ولی در سال ۱۹۹۲ قانون ممنوعیت معامله را نقض کرد و تحت این شرایط الآن میگویم قبول است. یک روانشناس ممکن است هر صرفاً زمانی دست به معامله بزند که

(۱) مراجع به لحاظ بالینی مسئله ای (نشانه ای) نداشته باشد.

(۲) رابطه سوء استفاده جویانه نباشد.

نقش قراردادها در حمایت از حقوق مراجعان

یکی از بهترین شیوه‌های حمایت از حقوق مراجعان اقداماتی که به آنان در انتخاب آگاهانه کمک کند قرارداد مشاوره‌ای است. نظام نامه‌های اخلاقی تأکید دارند که درمانگران باید مراجعان را از هدف و ماهیت درمان و آزادی انتخاب آگاه کنند. داشتن قرارداد مشاوره‌ای، اهداف، انتظارات و مرزهای درمانی را تعیین می‌کند. این قراردادها که بین مشاوره و مراجع بسته می‌شود سه سطح مختلف دارد:

قرارداد اجرایی

قرارداد حرفه‌ای یا تخصصی

قرارداد روان‌شناختی

قرارداد روان درمانی

من (نام مراجع) توافق میکنم که با درمانگر (نام درمانگر) هر.....

(یک روز هفته) از تاریخ..... لغایت..... در ساعت..... در طول..... (تعداد جلسات) جلسه ۴۵ دقیقه ای تلاش های واقعی مان را در جهت اهداف زیر به کار

گیریم:

من تعهد می کنم که برای هر جلسه جهت استفاده از توانایی، آموزش و تجربه درمانگر (نام درمانگر) پردازم. این مقدار در هر زمان از جلسه قابل پرداخت است و اگر از پیشرفت اهداف تعیین شده ناراحت باشم، ممکن است هر قرار ملاقاتی را که برای آینده مقرر شده است لغو کنم. من از سه روز قبل در صورتی که بخواهم جلسه ای را لغو کنم به درمانگر (نام درمانگر) اطلاع می دهم و برای هر جلسه ای که ملاقات صورت نگیرد، هزینه ای پرداخت نمی کنم. به هر حال اگر من (نام مراجع) به ملاقات نیایم و از ۲۴ ساعت قبل اطلاع ندهم، از نظر مالی مسئول جلسات ملاقات نشده هستم، به استثنای جلساتی که بر اثر تصادف یا بیماری پیش پینی نشده تشکیل شود.

در پایان آخرین جلسه درمان من و درمانگر به مذاکره مجدد این قرارداد می پردازیم و اهداف تعیین شده از قبل را که قرار بود به آن دست یابیم بررسی میکنیم موضوع قابل توجه دیگر این است که هیچ شخص دیگری بدون رضایت کتبی من، نباید به مدارک پرونده دسترسی پیدا کند. درمانگر برای محرمانه بودن هر گونه اطلاعاتی که در طول درمان از طرف من ارائه میشود، احترام قائل است و نمی خواهم به هیچ طریقی انتشار مکاتبه سخنرانی این اطلاعات بدون رضایت من فاش شود.

امضای مراجع.....

امضای درمانگر.....

تاریخ.....

صلاحیت مشاور

صلاحیت حرفه‌ای مشاور از زمانی آغاز می‌شود که او جایگاهی را به عنوان یک متخصص می‌پذیرد. مشاور با صلاحیت علاوه بر داشتن مدرک تحصیلی قابل قبول و داشتن تجربه کافی جهت کار مشاوره نیاز به پروانه اشتغال دارد و برای بروز کردن صلاحیت خود باید به طور مداوم در برنامه‌های جدید آموزشی و کسب مهارت‌ها شرکت کند. صلاحیت مشاور سه تا مؤلفه اساسی دارد:

دانش

برخورداری از اطلاعاتی است که هم فراگرفته شده است و هم مجموعه‌ای از استانداردها و معیارهایی برای ارزیابی نظریه و پژوهش جدید است.

صلاحیت مشاور

مهارت

این مهارت تو شناخت روش‌های درمانی و مداخلات درمانی با مراجعان واقعی خیلی کاربرد دارد. مهارت‌های بالینی شامل توانایی پرسیدن سوالات باز و بررسی دقیق جنبه‌های مشکل مراجع است و مهارت‌های فنی: کاربرد مؤثر و مداخلات درمانی را شامل می‌شود.

پشتکار

توجه مداوم به نیازهای مراجع را می‌طلبد و نیازهای مراجع را مقدم بر نیازهای خودمان بدانیم و یک متخصص تمایل دارد برای کمک به مراجع سخت تلاش کند و این آمادگی را دارد که اگر قادر به به کمک به مراجع نیست او را به جای دیگر ارجاع دهد.

* شخص با صلاحیت کسی است که دانش و مهارت‌هایش به اندازه‌ای رشد یافته باشد که بتواند از آنها در حوزه‌های مختلف اشاره

کند.

رابطه بین صلاحیت و اعتبار نامه های حرفه ای

گواهی نامه و تأییدها برای حفاظت از عموم مردم در مقابل افراد متقلب و کلاهپردار که به ظاهر به ارائه خدمات حرفه ای می پردازند به وجود آماده اند. یک مدرک دانشگاهی معیار اولیه صلاحیت حرفه ای فرد است و گواهی نامه ها دومین معیار محسوب می شود.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

- (۱) مشاور ساختار ارزشی خودش را روشن می‌کند.
- (۲) مشاوران ساختار ارزشی خودش با ساختار ارزشی دیگران تمایز قائل می‌شود.
- (۳) مشاور از اصول و تعاملات مؤثر در ارتباط با دانش آموزان، اولیا، مدیران و... اشاره می‌کند.
- (۴) مشاور به دیگران پاسخ می‌دهد و تعامل برقرار می‌کند و نسبت به افکار و احساس دیگران حساس است.
- (۵) مشاور در ارتباطات شغلی خود انعطاف پذیری، دلسوزی و تحمل را نشان می‌دهد و تداوم این ارتباطات را برای رشد فردی خودش و دیگران ضروری می‌داند.
- (۶) مشاور رهبری و فردیت را در تعاملات حرفه‌ای نشان می‌دهد.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

۷) مشاور در گروه‌ها، تعاملات غیررسمی حساسیت و تحمل را نسبت به احساس‌های بشر دوستانه نشان می‌دهد.

۸) مشاور برای رشد حرفه‌ای خود تلاش مداوم می‌کند.

۹) مشاور فعال با همکاران خود تبادل نظر می‌کند.

۱۰) مشاور روند مشاوره را بر اساس تجربه و دانش خود پیش می‌برد.

۱۱) مشاور در زندگی حرفه‌ای و شخصی خود روابط انسانی را به عنوان الگو در نظر می‌گیرد.

۱۲) مشاور توانایی به کارگیری نظریه‌های مشاوره، شخصیت را در کار حرفه‌ای خود دارد.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

- (۱۳) مشاور برای فرآیند مشاوره‌ای خود از روش‌های جدید بهره‌مند می‌شود.
- (۱۴) مشاور از اینکه چگونه شخصیت او بر روی مشاوره تأثیر می‌گذارد آگاهی دارد.
- (۱۵) مشاور از عوامل زمینه ساز خرد فرهنگ‌های گوناگون آگاه است.
- (۱۶) مشاور ارتباطات حرفه‌ای خود را با اشخاصی که دارای خرد فرهنگ‌های گوناگونی هستند برقرار می‌کند.
- (۱۷) مشاور به مسائل اجتماعی در جامعه مثل سوء مصرف مواد، انحرافات دیگر آگاهی دارد.
- (۱۸) مشاور با فکری باز و نگرش حرفه‌ای با مسائل اجتماعی و تعارضات آن برخورد می‌کند.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

- (۱۹) مشاور به عوامل محیطی که با رشد مثبت و سلامت روان افراد در ارتباط است توجه ویژه‌ای دارد.
- (۲۰) مشاور باعث تغییرات عمده در خط مشی‌های سازمانی مثل مدارس و سازمان‌های دیگر می‌شود.
- (۲۱) مشاور از الگوهای اجتماعی در سازمان‌های رسمی و غیررسمی آگاهی دارد.
- (۲۲) مشاور به اولویت‌های حرفه‌ای خویش توجه دارد.
- (۲۳) مشاور به صورت موفقیت آمیز در نظام‌های اجتماعی مداخله می‌کند.
- (۲۴) مشاور فعالیت‌های خودش را مطابق با اولویت‌ها سازمان می‌دهد.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

۲۵) مشاور نقش خودش را در ارتباط با موقعیت‌هایی که به او داده می‌شود مثل مشاور مدرسه تعریف می‌کند.

۲۶) مشاور مراجعانی را که از نظر رفتاری درگیر با مسائل رشدی هستند آگاه می‌سازد.

۲۷) مشاور گروه‌ها را بر اساس مشکلات رشدی که اغلب به دامنه سنی خاصی مربوط می‌شوند تقسیم بندی

می‌کند.

۲۸) مشاور فرآیند مشاوره را با زبانی ساده و قابل درک برای مراجع توصیف می‌کند.

۲۹) مشاور انتخاب‌های گوناگونی را برای حل مشکل مراجع در اختیار او قرار می‌دهد.

۳۰) مشاور جلسات مشاوره را پیگیری می‌کند و یک راهبرد مشاوره‌ای مؤثر را به کار می‌گیرد.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

(۳۱) مشاور با قراردادن مراجعان در موقعیت‌های یادگیری از اصول یادگیری مثل تقویت کننده‌های مثبت، منفی، خاموش استفاده می‌کند.

(۳۲) مشاور وقتی با مجموعه‌ای از مشکلات از قبیل مقاومت، خاموشی، کمبود انگیزه مواجه می‌شود راهبردهای ویژه‌ای را به کار می‌برد.

(۳۳) مشاور به تناسب مشکل مراجع از شیوه‌های درمانی مناسب استفاده می‌کند.

(۳۴) مشاور بر اساس تجربیات و دانش خودش به یک دیدگاه خاص پایبند شده و آن را در درمان‌هایش به کار می‌گیرد.

(۳۵) مشاور به گونه‌ای مناسب به بیان احساسات مراجع پاسخ می‌دهد.

(۳۶) مشاور از نقاط ضعف و مثبت مشاوره خود آگاه است.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

۳۷) مشاور به اعضای گروه کمک می‌کند تا از احساسات یکدیگر آگاه شوند.

۳۸) مشاور به عنوان رهبر گروه از قدرت خطرپذیزی خوبی برخوردار است و از نقاط ضعف و قوت خود آگاه است و به عنوان یک عضو از گروه انحام وظیفه می‌کند.

۳۹) مشاور فرآیندهای گروهی را مورد تجزیه و تحلیل قرار میدهد.

۴۰) مشاور در فرآیند تصمیم‌گیری شغلی از ارائه اطلاعات حرفه‌ای و آموزش مناسب به مراجعان و گروه‌های سنی گوناگون اشاره می‌کند.

۴۱) مشاور راهبردهای مناسبی برای درمان و پیشگیری از مشکلات ارائه میدهد.

۴۲) مشاور موقعیت‌های گوناگونی را در مشاوره بررسی می‌کند.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

(۴۳) مشاور عوامل محیطی را در رابطه با حرفه خود در نظر می‌گیرد

(۴۴) مشاور به پاسخ‌های مراجعان در موقعیت‌های گوناگون توجه می‌کند.

(۴۵) مشاور فنون مشاوره‌ای را مورد ارزیابی قرار می‌دهد و مناسب‌ترین فنون را برای فرد را گروه به کار می‌برد.

(۴۶) مشاور از آزمون‌های هوش، استعداد و شخصیت برای مدارس و سازمان‌ها استفاده می‌کند.

(۴۷) مشاور از نتایج آزمون‌ها برای حل مشکلات مراجع خویش استفاده می‌کند.

(۴۸) مشاور اطلاعات مربوط به مراجع را از طریق پرسشنامه‌ها، مطالعات موردی، مصاحبه‌های فردی جمع‌آوری

می‌کند.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

- (۴۹) مشاور از آزمون‌های استاندارد شده و مورد پذیرش در مشاوره‌های خود بهره می‌گیرد.
- (۵۰) مشاور راهبردها و منابع ارجاعی که مشاوران در حرفه خود از آنها بهره می‌گیرند را شناسایی می‌کند.
- (۵۱) مشاور دائما در حال به روز کردن دانش خود هستند.
- (۵۲) مشاور پژوهش‌های گوناگونی را در زمینه مشاوره انجام می‌دهد.
- (۵۳) مشاور از نتایج پژوهش‌های خود در حرفه‌اش استفاده می‌کند.
- (۵۴) مشاور از نتایج تحقیق در کاربردهای عملی استفاده می‌کند.

ویژگی‌های یک مشاور حرفه‌ای با صلاحیت

۵۵) مشاور دارای یک نظام ارزشی، اخلاقی و حرفه‌ای است که بر اساس آن انجام وظیفه می‌کند.

۵۶) مشاور معیارهای اخلاقی مربوط به حرفه‌اش را به کار می‌گیرد.

۵۷) مشاور محدودیت‌های شغلی خودش را می‌شناسد و بر اساس راهبردهای مشاوره‌ای عمل می‌کند.

پیامدهای قانونی کار بدون صلاحیت حرفه‌ای

مشاورانی که فاقد صلاحیت حرفه‌ای هستند پیگرد قانونی می‌شوند و مراجعان می‌توانند به دادگاه شکایت کنند و ادعای خسارت کنند به طور کلی عدم مسئولیت پذیری (اهمال کاری) قصور در انجام وظیفه موجب پیگیری قانونی میشود که برای سلب صلاحیت حرفه‌ای از مشاوران است.

نظارت مشاوره‌ای

نظارت فرآیندی است که در آن یک شخص مجرب (ناظر) با آموزش و متناسب به مشاوران تحت تفکر خود کار رسیدگی را انجام می‌دهد ناظر در این فرآیند مشاور را به چالش می‌اندازد و تشویق می‌کند که به سطوح بالاتری از شایستگی و صلاحیت دست پیدا کند ناظر به مشاور کمک میکند که ابعاد مهم مشکل مراجعش را طبقه بندی کند و روش‌های مناسبی را جایگزین روش‌های قبلی کند.

ویژگی‌های یک ناظر حرفه‌ای

متعهد و جدی باشد، فعال و پداندژی و دارای اهداف‌هایی باشد و در امر نظارت خود خواهانه عمل نکند. دارای ویژگی همدلی، احترام، عینیت و عمل‌گرایی باشد، نگران رشد و رفاه کارآموز باشد و رفاه و سلامتی مراجع را در نظر بگیرد. صداقت، جرأت و شجاعت، توانایی برقراری رابطه، مسئول بودن، انعطاف‌پذیری نسبت به سبک‌های یادگیری گوناگون را داشته باشد.

نظارت مشاوره‌ای سه هدف مهم دارد

- * تسهیل رشد شخصی و حرفه‌ای مشاور شامل مواردی است که مشاور را یک متخصص می‌سازد و باعث رشد و بهبود شایستگی و صلاحیت او می‌شود.
- * ارتقاء و افزایش شایستگی و صلاحیت مشاور که پیشتر با برنامه‌های آموزشی در ارتباط است.
- * ارتقاء پاسخگویی. حرفه مشاوره باید به عموم و سازمان‌هایی که هدفشان ارائه خدمات درمانی است پاسخگو باشد. مثل توضیح کامل خدماتی که ارائه می‌شود، یعنی توضیح کامل فرآیند مشاوره از آغاز تا پایان برای مراجعان: بررسی میزان تأثیرگذاری خدمات، امکان اصلاح خدمات مورد نظر عموم مردم در صورتی که غیر مؤثر باشند.

فعالیت‌های مربوط به ناظر مشاور

(۱) حمایت ناظران باید یک محیط امن را برای کارآموزان خود ایجاد کنند تا کارآموزان بتوانند بدون ترس و نگرانی موارد شکل ساز و کار خود کشف کنند و ناظران علاوه بر مشورت و سایر فعالیت‌های آموزشی خدمات حیاتی ارائه بدهند.

(۲) مشورت یک فرآیند حل مسئله این که در آن ۲ تا شرکت کننده در یک فرآیند مشخصی درگیر می‌شوند و مشکلات مربوط را شناسایی می‌کند و برخی از مداخلات را مشترکاً انجام می‌دهند و بعد نتایج را بررسی می‌کنند.

(۳) مشاوره برای کمک به افراد در جهت رشد کاری، مراحل زندگی و نگرانی‌هایی در خصوص سازگاری فردی به وجود آمده با رساننده در زندگی با حوادث پرتنش روی رو شویم که روی اجرای کارمان تأثیر گذار بوده در این شرایط از مشاوره کمک می‌گیریم.

(۴) آموزش و تعلیم کار مشاوران تازه کار رویکردهای آموزشی را که بر آموزش مستقیم تأکید می‌کند را پیش‌تر ترجیح می‌دهد.

(۵) ارزشیابی به مشاور اجازه می‌دهد که از بازخورد تیم، سازنده و صادقانه‌ای در مورد رفتارهایی که مؤثر و بی‌اثر بوده‌اند دریافت

نمایند.

تشخیص

تشخیص روانی عبارت است از بررسی و توجیه مشکلات درمانجو.

گرچه برخی از متخصصان تشخیص را برای فرآیند مشاوره ضروری می‌دانند ولی خیلی‌ها زیان

بخش یا تبعیض آمیزی می‌دانند.

اصول اخلاق حرفه‌ای در مشاوره

(۱) خودمختاری مراجع: این اصل به این معناست که مراجع در انتخاب، ارائه و پایان بخشیدن به جریان مشاوره

کاملاً آزاد هستند و هیچ فرد حقیقی یا حقوقی نباید او را نسبت به دریافت خدمات مشاوره مجبور کند.

(۲) سودمندی: این اصل از اصول اخلاقی بدین معنی است که تمام فعالیت‌ها و خدمات مشاوره‌ای باید در جهت

خیر و صلاح مراجع باشد و هرگز نباید نسبت به آنچه که در جهت رشد و شکوفایی مراجع است کوتاهی کرد.

(۳) رازداری: در مشاوره باید مراجع را نسبت به محرمانه بودن آنچه بین طرفین رد و بدل می‌شود آگاه

کرد. این وظیفه مشاور است که به صراحت در مورد رازداری صحبت کند زیرا بیان رازداری گام در جهت

اعتمادسازی ارتباط مشاوره‌ای است.

اصول اخلاق حرفه‌ای در مشاوره

۴) موارد نقض رازداری: رضایت و اعلام مراجع مبنی بر افشاء، وجود خطر بیماری مسری خطرناک مثل ایدز، وجود خطر خودکشی یا

دگیرکشی، عضویت در پاندهای مخرب، عدم توانایی از دفاع حقوق خود هنگام در معرض قرار گرفتن سوءاستفاده‌های جنسی الزام ثبت اطلاعات در پرونده، وجود شرایط کمک گرفتن از ناظر شرکت در همایش‌ها و سمینارهای ملی بین‌المللی با شرایط محرمانه بودن مراجع، شکایت فردی از مراجع و نامد دادگاه بر ارائه تشخیص حرفه‌ای و در نهایت شکایت مراجع از مشاور و ایجاد شرایط دفاع از حقوق شخصی.

۵) صلاحیت حرفه‌ای: یکی از اصول اخلاق حرفه‌ای بحث صلاحیت حرفه‌ای است متخصصان تأکید می‌کنند که احراز صلاحیت باید از سوی سازمان

نظام روانشناسی و مشاوره هر کشور باشد و فرد باید درجات علمی، و اخلاقی مشخصی را داشته باشد حداقل درجه علمی مورد نیاز برای ارائه خدمات مشاوره‌ای کارشناسی ارشد است و فرد زمانی می‌تواند اقدام به مشاوره دادن کند که دوره‌های کارآموزی را به خوبی سپری کرده باشد. به لحاظ اخلاقی هم سازمان‌های مربوط تنها نظام نامه‌های اخلاقی را به فرد گوشزد می‌کنند که تخلف در آن محرومیت از ارائه خدمات

مشاوره‌ای می‌شود.

اصول اخلاق حرفه‌ای در مشاوره

۶) خود ارتقایی: متخصصان حرفه‌ای باید در ابعاد مختلف اقدام به رشد ویژگی‌هایی مشخص کند. این ابعاد مثل رشد علمی و شخصیتی، رشد علمی تو مطالعه منظم و همیشگی، شرکت در کارگاه‌های مرتبط یا زمینه‌شنغلی، تبادل اطلاعات با همکاران و ادامه روند یادگیری.

۷) ممنوعیت روابط دو یا چندگانه: منظور از روابط دو یا چندگانه این است که مشاور حین چریان مشاوره به طور موازی درگیر ارتباط دیگری با مراجع شود. این ارتباط می‌تواند توافق در شراکت مالی، ارتباط دوستی... باشد از آنجایی که ارتباط بین مشاور و مراجع از ابتدا از تباطی نابرابر و قدرت در دست مشاور است ممکن است که وی از جایگاه خود سوءاستفاده کند و با رفتارهای جدیدی که از خود بروز می‌دهد زمینه انحراف در چریان مشاوره را ایجاد کند. برای پیشگیری از بروز هرگونه آسیب روانی به مراجع و جلوگیری از انحراف کشیدن ارتباط مشاوره‌ای داشتن رابطه دو یا چندگانه مردود و ممنوع است.

اصول اخلاق حرفه‌ای در مشاوره

۸) ارجاع: یکی از اصول اخلاق حرفه‌ای معرفی کردن مراجع نزد متخصص دیگر به منظور حل و فصل مشکلاتی است که برای آن مراجعه کرده است.

۹) مسئولیت پذیری: به لحاظ اخلاقی مسئولیت چریان مشاوره با فرد روانشناس یا مشاور است مواردی مثل زمان ملاقات، تعداد جلسات، وظایف طرفین، تعیین اهداف مشاوره همگی باید به روشنی برای مراجع توضیح داده شود. مشاور باید صادقانه تلاش کند که تنها در جهت خیر و صلاح مراجعه حرکت کند و هیچ چیز او را از ارائه خدمات ارزشمند و مؤثر باز ندارد.

اصول اخلاق حرفه‌ای در مشاوره

۱۰) عدم پذیرش هدیه: عدم پذیرش هدیه یکی از اصول اخلاق حرفه‌ای است که رعایت آن موجب پیشگیری از بروز مسائل حاشیه‌ای در مشاوره می‌شود از آنجایی که برای متخصصان حرفه‌ای دستمزد شخصی از سوی سازمان نظام تعیین شده همه ملزم به رعایت آن هستند هرگونه انتظار دیگری از مراجعان ممنوع است و باید تا جایی که امکان دارد از پذیرش آن صرف نظر کند.

۱۱) پیگیری: یکی از اصول اخلاق حرفه‌ای که کمتر مورد توجه متخصصان قرار می‌گیرد موضوع پیگیری است که میزان اثر بخشی چریان مشاوره و روان‌درمانی است ضروری است که مشاور بعد از گذشت مدتی معین از آخرین جلسه مشاوره فردی یا گروهی نسبت به پیگیری مسائل مراجعان اقدام کند.

چند نکته مهم

(۱) هم پوشانی برخی از اصول اخلاقی حرفه‌ای

(۲) تفاوت اصول اخلاقی حرفه‌ای و نظام نامه اخلاقی

(۳) آفت اصول اخلاقی حرفه‌ای: خیلی وقت‌ها شده که مشاوران اصول اخلاق حرفه‌ای را نادیده می‌گیرند

و از آن رو میشود عوامل زیادی وجود دارد مثل: نظارت ناکافی، آگاهی کم متخصصان، برخی ویژگی‌های

دست و پاگیر فرهنگ و جامعه، تداخل نیاز مهم ترین آفت اصول اخلاق حرفه‌ای تداخل نیاز است.

بعضی از نشانه‌های رفتار غیر حرفه‌ای و غیر اخلاقی

اختصاص دادن وقت اضافه برای یک مراجع خاص

داشتن احساسات در حضور مراجع خاص

احساس شادمانی زیاد مراجع

در پی تأیید مراجع بودن

احساس این مسئله در مشاور که او تنها شخصی است که می‌تواند به این مراجع کمک کند.

تمایل داشتن به ایجاد تماس فیزیکی با مراجع

احساس اضطراب و گناه در مواقعی که مراجع فکر می‌کند.

مقدمه

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران در ماده (۲) حمایت از حقوق مراجعان و حقوق صنفی روانشناسان و مشاوران را از جمله اهداف سازمان دانسته است. ماده (۱۲) این قانون یکی از وظایف شورای مرکزی را تشکیل هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغالن حرفه‌های روانشناسی و مشاوره پدشمرده و در تبصره یک ماده (۱۹) نیز یکی از تخلفاتی را که موجب محکومیت اعضای سازمان میشود، تخلف از شنون حرفه‌ای و صنفی؛ به معنای عدول از اصول نظامنامه اخلاق حرفه‌ای روانشناسی و مشاوره قلمداد نموده است.

مقدمه

نظامنامه اخلاق حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران با ارج نهادن به زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و با الهام از تعالیم دینی و با توجه به تنوع فرهنگ‌ها و گستردگی خدمات روانشناختی و مشاوره‌ای، و با در نظر گرفتن دست‌آورد‌های علمی و تخصصی روانشناسان و مشاوران در ایران، جهان و به منظور تأمین حقوق مراجعان و استفاده‌کنندگان از خدمات روانشناسی و مشاوره و همچنین برای تأمین حقوق روانشناسان و مشاوران، و حفظ شئون حرفه‌ای و منزلت اجتماعی ایشان تدوین شده است. هدف این نظام نامه، تعیین استانداردها و ضوابط اخلاقی برای فعالیت‌های حرفه‌ای روانشناسان و مشاوران، تصریح حقوق مراجعان یا استفاده‌کنندگان از خدمات روانشناسی و مشاوره و متخصصان می‌باشد

مقدمه

نظامنامه اخلاق حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران با ارج نهادن به زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و با الهام از تعالیم دینی و با توجه به تنوع فرهنگ‌ها و گستردگی خدمات روانشناختی و مشاوره‌ای، و با در نظر گرفتن دست‌آوردهای علمی و تخصصی روانشناسان و مشاوران در ایران، جهان و به منظور تأمین حقوق مراجعان و استفاده‌کنندگان از خدمات روانشناسی و مشاوره و همچنین برای تأمین حقوق روانشناسان و مشاوران، و حفظ شأن حرفه‌ای و منزلت اجتماعی ایشان تدوین شده است. هدف این نظام نامه، تعیین استانداردها و ضوابط اخلاقی برای فعالیت‌های حرفه‌ای روانشناسان و مشاوران، تصریح حقوق مراجعان یا استفاده‌کنندگان از خدمات روانشناسی و مشاوره و متخصصان می‌باشد و این نظامنامه شامل دو بخش به شرح زیر می‌باشد:

(۱) اصول عمومی اخلاق حرفه‌ای

(۲) استانداردها و ضوابط اخلاق حرفه‌ای

الف: اصول عمومی اخلاق حرفه‌ای

اصول عمومی شامل اصول کلی و ارزش‌های فراگیر اخلاقی و انسانی است که زیر بنای استانداردها و ضوابط اخلاق حرفه‌ای است و انتظار می‌رود روانشناسان و مشاوران در کلیه رفتارهای حرفه‌ای خود، همواره آنها را مد نظر داشته و برای رعایت بهینه آنها تمامی تلاش خود را به کار گیرند. اصول عمومی نظام‌نامه اخلاق حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران عبارت است از:

(۱) اصل احترام به شأن و آزادی انسان و تکریم شخصیت مراجعان

(۲) اصل وظیفه‌شناسی و مسئولیت‌پذیری

(۳) اصل ارائه خدمات مؤثر و اجتناب از آسیب‌رسانی اجتماعی

(۴) اصل عدم تبعیض

(۵) اصل توجه به رفاه دیگران

(۶) اصل توجه به نظام ارزشهای جامعه

پ: استانداردها و ضوابط اخلاق حرفه‌ای

استانداردها و ضوابط اخلاق حرفه‌ای شامل مجموعه‌ای از مقررات و ضوابط ایجابی و سلبی است که با تمرکز بر شرایط خاص حرفه‌ای، روانشناسان و مشاوران را ملزم به انجام دادن رفتار یا رفتارهایی معین، و یا اجتناب از رفتار یا رفتارهایی خاص می‌سازد

صلاحیت

روانشناسان و مشاوران در محیط‌هایی به ارائه خدمات حرفه‌ای، پژوهشی و آموزشی می‌پردازند که صلاحیت لازم برای انجام دادن آن‌ها را احراز کرده‌اند.

روانشناسان و مشاوران برای معرفی خود فقط از مدارج تخصصی و مدارک علمی که از دانشگاه‌های معتبر دریافت کرده‌اند استفاده می‌کنند و حق استفاده از عناوینی را که احراز نکرده‌اند، ندارند.

روانشناسان و مشاوران فقط روش‌های درمانی و مشاوره‌ای را که برای آن‌ها آموزش دیده و در آنها تجربه پیدا کرده‌اند، به کار می‌گیرند و از به کار بستن روش‌هایی که در آن‌ها تجربه ندارند، خودداری میکنند.

صلاحیت

روانشناسان و مشاوران در جریان ارائه خدمات و تحقیقات، به نقش و تأثیر عوامل فرهنگی، قومی، نژادی، جنسیتی، دینی، مذهبی در چارچوبی که با کار آن‌ها ارتباط پیدا می‌کند، توجه دارند.

روانشناسان و مشاوران همواره برای توسعه، روزآمد کردن صلاحیت و توانایی‌های حرفه‌ای خود تلاش میکنند.

روانشناسان و مشاوران هنگامی که وظایفی را به عهده کارمندان، کارآموزان یا دستیاران آموزشی یا پژوهشی خود

می‌سپارند و یا در مواردی که از خدمات دیگران استفاده میکنند (مانند اجرا و تفسیر آزمون‌های شناختی)، باید اطمینان

حاصل نمایند که این افراد

(الف) از توانایی و تجربه لازم برای انجام آن کار برخوردارند.

(ب) خدمات مورد نظر را به طور کامل و صحیح انجام می‌دهند.

صلاحیت

روانشناسان و مشاوران از کار کردن در موقعیت‌هایی که احتمال می‌دهند مشکلات شخصی آنها در انجام وظایفشان خلل وارد سازد، اجتناب میکنند.

روانشناسان و مشاوران خدماتی که صلاحیت ارائه آن را ندارند، به همکاران واجد صلاحیت خود ارجاع می‌دهند.

روانشناسان و مشاوران در موقعیت‌های اضطراری و بحرانی، به کمک رسانی و ارائه خدمات روان‌شناختی مورد نیاز اقدام می‌کنند.

مسئولیت

روانشناسان و مشاوران باید تمامی تلاش خود را برای رعایت استانداردها و مقررات حرفه خود به کار گیرند و در قبال رفتار و گفتار خود قبول مسئولیت کنند.

روانشناسان و مشاوران در چارچوب قوانین و مقررات جاری کشور فعالیت میکنند. بر همین اساس لازم است با قوانین مرتبط با حوزه فعالیت خود آشنایی کامل داشته باشند. روانشناسان و مشاوران وظیفه خود میدانند از هر گونه سوء استفاده از یافتههای پژوهشی پرهیز کنند.

مسئولیت

روانشناسان و مشاوران مسئولیت رفاه و پهنیستی مراجعان و تمامی افرادی که از اقدام ها و تصمیمهای آنها تأثیر میگیرند را در چارچوب خدمات درمانی و مشاورهای پر عهده دارند، به حقوق افراد و گروههایی که با آنها کار میکنند احترام میگذارند و تمام تلاش خود را در جهت حفظ منافع آنها به کار میگیرند.

روانشناسان و مشاوران قبل از شروع درمان، اطلاعات لازم در ارتباط با مسایل مالی را در اختیار مراجعین قرار میدهند و توافق آگاهانه آنها را به دست می آورند.

روانشناسان و مشاوران تنها اعتبار و پیامد کارهایی را که خودشان انجام داده اند، میپذیرند.

روابط حرفه ای

روانشناسان و مشاوران از اعمال هر گونه بی عدالتی و تبعیض نسبت به مراجعان و دریافت کنندگان خدمات اجتناب میکنند.

روانشناسان و مشاوران از هر گونه مزاحمت های اخلاقی و رفتاری اجتناب می کنند و در صورت آگاهی از فعالیت های خلاف اخلاق دستیاران و همکاران خود، نسبت به جلوگیری آن از طریق مشورت یا تذکر دادن به آنان و در صورت لزوم از طریق اطلاع به هیأت های رسیدگی به تخلفات سازمان نظام روانشناسی و مشاوره اقدام می نمایند.

روانشناسان و مشاوران از ایجاد هر گونه ارتباط غیر حرفه ای با مراجعان خود و کارکنانی که زیر نظر آنان فعالیت می کنند، اجتناب می نمایند.

روابط حرفه ای

روانشناسان و مشاوران از هر گونه آسیب رسانیدن به مراجعان، دانشجویان، کارآموزان، شرکت کنندگان در پژوهش و کسانی که با آنان کار میکنند، اجتناب می نمایند و برای به حداقل رسانیدن آسیب، در مواقعی که غیرقابل پیش بینی یا غیرقابل اجتناب است، اقدام های لازم را معمول می دارند.

روانشناسان و مشاوران در مواقعی که تعارضی بین منافع شخصی و ایفای نقش حرفه ای به وجود پیاید، از پذیرش نقش حرفه ای خود اجتناب نمی کنند.

روابط حرفه ای

روانشناسان و مشاوران از هر گونه سوء استفاده از روابط حرفه ای خود پرهیز مینمایند.

روانشناسان و مشاوران در مواقع ضروری یا در مواردی که به لحاظ حرفه ای لازم باشد، به منظور تأمین

خدمات متناسب و مؤثر برای مراجعان خود، با سایر متخصصان، مشورت و همکاری میکنند و در صورت نیاز، مراجعان خود

را به آنان ارجاع میدهند.

روانشناسان و مشاوران برای اجرای پژوهش، سنجش، درمان، راهنمایی و مشاوره با اشخاص، با استفاده از زبانی که

برای آنان قابل درک باشد، توافق آگاهانه آنان را کسب میکنند.

روابط حرفه ای

در مواردی که روانشناس و مشاور به علت وضعیت حاد روانی یا صغر سن مراجع نتواند رضایت آگاهانه وی

را جلب نماید می بایست رضایت قیم قانونی یا ولی وی را با حفظ شأن و منزلت مراجع به دست آورد.

روانشناسان و مشاوران به منظور تکریم مراجعان خود در محاورات فی مابین، تشکیل پرونده و مکاتبات حرفه‌ای از به کار

بردن واژه‌های بیماری، بیمار، مریض و مرض و نظایر آن اجتناب نموده و به جای آن از واژه‌های مراجع یا مراجعان

استفاده می‌نمایند.

رازداری

روانشناسان و مشاوران برای محافظت از اطلاعات محرمانه به دست آمده در حوزه فعالیت‌های حرفه‌ای خود اقدام‌های احتیاطی لازم را به عمل می‌آورند.

روانشناسان و مشاوران برای ارزیابی، تشخیص، درمان و پژوهش فقط به جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز می‌پردازند و از هرگونه دریافت اطلاعات اضافی اجتناب می‌کنند.

روانشناسان و مشاوران در ثبت و گزارش اطلاعات به گونه‌ای عمل میکنند که امکان سوء استفاده از آن وجود نداشته باشد.

رازداری

روانشناسان و مشاوران قبل از ضبط صوتی یا تصویری جلسات، از مراجعان یا نمایندگان قانونی آنها رضایت نامه کتبی دریافت میکنند.

روانشناسان و مشاوران صرفاً در موارد زیر می توانند رازداری را نقض کنند:

بنا به درخواست و رضایت مراجع یا قییم قانونی او، مشروط به اینکه افشای اطلاعات منافع مراجع را به خطر نیندازد.

وجود خطر جانی برای مراجع یا دیگران

و ایدز HIV اختلال مسری کشنده مانند

در صورتی که به وسیله قانون یا مراجع قانونی حکم شده باشد.

رازداری

تبصره: در صورت نقض رازداری پراساس موارد فوق، روانشناسان و مشاوران برای حفظ منافع

مراجعان تمامی تلاش خود را به کار می‌پندند و افشای اطلاعات را در حداقل ممکن نگاه میدارند و حتی

المقدور مراجع را در جریان افشای اطلاعات قرار میدهند.

سنجش، ارزیابی و تفسیر آزمون های روان شناختی

روانشناسان و مشاوران از آزمون های روانشناختی معتبر استفاده میکنند.

روانشناسان و مشاوران فقط آزمون هایی را به کار می برند که قبلاً صلاحیت های لازم برای استفاده از آنها را کسب کرده باشند.

روانشناسان و مشاوران از آزمون های روان شناختی به صورت هدفمند و متناسب با نیاز و صرفاً در چارچوب تشخیص، درمان، راهنمایی، مشاوره و تحقیق استفاده میکنند.

سنجش، ارزیابی و تفسیر آزمون‌های روان‌شناختی

روانشناسان و مشاوران اجازه نمیدهند که آزمون‌های روان‌شناختی توسط افراد فاقد صلاحیت اجرا، نمره‌گذاری و تفسیر شود و یا از نتایج آزمون‌ها سوءاستفاده گردد.

روانشناسان و مشاوران نتایج آزمون‌ها را فقط به درخواست کتبی مراجع، قیّم قانونی و یا دادگاه، با رعایت منافع و مصلحت مراجع، در اختیار آن‌ها قرار میدهند، مگر در مواردی که تشخیص دهند انجام این کار باعث آسیب به مراجع یا سوءاستفاده از نتایج آزمون‌ها شود.

سنجش، ارزیابی و تفسیر آزمون های روان شناختی

روانشناسان و مشاوران صرفاً در صورتی برای طراحی، تهیه، استاندارد نمودن و تعیین اعتبار و پایایی آزمون های روانشناختی اقدام ینمایند که از دانش و تخصص لازم برخوردار بوده، و با اصول علمی و روزآمد روان سنجی آشنا باشند.

روانشناسان و مشاوران در تفسیر نتایج آزمون ها، اهداف ارزیابی و عوامل مختلف مرتبط با آن را، که ممکن است در قضاوت آزمونگر و تفسیر نتایج آزمون تاثیرگذار باشد (از قبیل توانایی انجام آزمون، ویژگی هایمراجع، موقعیت اجرای آزمون، تفاوت های زبانی و فرهنگی)، در نظر میگیرند.

مداخله های روان شناختی

روانشناسان و مشاوران رضایت آگاهانه مراجع، یا قیم قانونی وی را قبل از هرگونه مداخله روانشناختی کسب میکنند. در مواردی که روانشناس یا مشاور در دوره آموزش باشد، این موضوع را قبل از گرفتن رضایت آگاهانه به اطلاع مراجع میرساند.

اگر روان شناس یا مشاور بخواهد روشی را که پشتوانه پژوهشی کافی ندارد، در مورد مراجع به کار ببرد، قبلاً وی را در جریان روش مزبور قرار داده و موافقت کتبی او را جلب کند.

مداخله های روان شناختی

روانشناسان و مشاوران پرونده مراجعان را به شکلی کاملا ایمن پایگانی نموده و کلیه سوابق پرونده را حداقل برای ۵ سال بعد از خاتمه مداخله و در مورد کودکان و نوجوانان تا رسیدن به سن قانونی نگهداری میکنند.

روانشناسان و مشاوران در روابطی که با نقش حرفه‌ای آنان تعارض داشته باشد، وارد نمی‌شوند.

روانشناسان و مشاوران از درگیر شدن در هر گونه رابطه جنسی با مراجعان خود اجتناب میکنند.

روانشناسان و مشاوران با مراجعان خود ازدواج نمیکنند، مگر آن که حداقل ۲ سال از اتمام یا توقف مداخله حرفه‌ای آنان گذشته باشد.

مداخله های روان شناختی

روانشناسان و مشاوران وقتی که با زوج یا خانواده‌ای کار میکنند، به عنوان شاهد یکی از آنان برعلیه دیگری در دادگاه شهادت نمیدهند.

روانشناسان و مشاوران حق الزحمه خدمات روانشناختی و مشاوره‌ای خود را طبق تعرفه‌های سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران دریافت می‌نمایند و از دریافت وجه دیگری از مراجعان اجتناب میکنند.

آموزش، کارورزی و نظارت

روانشناسان و مشاوران تنها برنامه های آموزشی، کارآموزی و کارورزی را بر عهده میگیرند که دانش و تجربه لازم را برای اجرای آنها داشته باشند.

روانشناسان و مشاوران، دانشجویان، کارآموزان و کارورزان را از سرفصل، محتوی و فرایند برنامه آموزشی آگاه میکنند. محتوی و برنامه های آموزشی، کارآموزی و کارورزی که توسط روانشناسان و مشاوران ارائه میشود، باید مرتبط، علمی، دقیق و به روز باشد.

آموزش، کارورزی و نظارت

روانشناسان و مشاوران در برنامه های آموزشی، کارآموزی و کارورزی خود، اهداف، انتظارات، محتوی آموزشی و نحوه

ارزشیابی برنامه را مشخص می کنند.

روانشناسان و مشاوران بر نحوه اجرای کارورزی هایی که مسنولیت آن ها را بر عهده گرفته اند، نظارت کامل داشته و

بازخوردهای لازم را به کارورزان ارائه میدهند.

روانشناسان و مشاوران با ارزیابی مداوم، از قابلیت ها و محدودیت های شخصی و علمی کارآموزان و کارورزان

آگاه میگردد و در صورتی که محدودیت ها مانع تحقق اهداف کارآموزی و کارورزی باشد، در رفع آن اقدام میکنند.

روانشناسان و مشاوران به دانشجویان، کارآموزان و کارورزان خود خدمات درمانی یا مشاوره ای ارائه نمیدهند و در

صورت لزوم آنان را به متخصصان واجد شرایط ارجاع میدهند.

آموزش، کارورزی و نظارت

روانشناسان و مشاوران دانشجویان، کارآموزان و کارورزان را به پیروی از اصول اخلاق حرفه‌ای روانشناسی و مشاوره ترغیب می‌نمایند.

روانشناسان و مشاوران مرزهای اخلاقی، حرفه‌ای و اجتماعی را با دانشجویان، کارآموزان و کارورزان خود، مشخص و رعایت نموده و از هر نوع رابطهای که منجر به سوءاستفاده شود، اجتناب میکنند.

روانشناسان و مشاوران در طول دوره آموزش و کارورزی، با حفظ حرمت دانشجویان، کارآموزان و کارورزان، از ورود حیطه‌های زندگی شخصی آنان خودداری میکنند.

آموزش، کارورزی و نظارت

روانشناسان و مشاوران، کارکنان، کارمندان و بستگان نزدیک خود را به عنوان کارآموز و کارورز نمیپذیرند. روانشناسان و مشاوران در برنامه‌های آموزشی، زمینه مناسب برای آشنایی و کسب تجربه دانشجویان، کارآموزان و کارورزان را درباره دیدگاه‌ها و فنون مختلف روانشناختی و مشاوره‌های فراهم نموده و آنها را به توسعه تجربه‌های علمی و عملی خود ترغیب میکنند.

آموزش، کارورزی و نظارت

روانشناسان و مشاوران صرفاً در چارچوب صلاحیت‌ها و توانایی‌های واقعی افراد و براساس شناخت شخصی خود نسبت به
ارایه توصیه نامه‌های علمی برای آنان اقدام میکنند.

پژوهش و انتشار

روانشناسان و مشاوران از منطبق بودن پژوهش خود با اصول علمی و اجرای درست آن اطمینان حاصل میکنند.

روانشناسان و مشاوران در برنامه‌ریزی و اجرای پژوهش‌های خود اطمینان حاصل می‌نمایند که پروژه پژوهشی آنان با

اصول اخلاق حرفه‌ای منطبق می‌باشد.

در صورتی که روانشناسان و مشاوران نسبت به انطباق طرح پژوهشی خود با اصول اخلاق حرفه‌ای تردید

داشته باشند، قبل از اجرای طرح پژوهشی، آن را به تصویب کمیته اخلاق حرفه‌ای دانشگاه یا سازمان محل خدمت خود

میرسانند. در صورتی که کمیته اخلاقی در دانشگاه یا سازمان مذکور وجود نداشته باشد، میتوانند از کمیته اخلاق

حرفه‌ای دیگر دانشگاه‌ها و یا سازمان نظام روانشناسی و مشاوره استعلام کنند.

پژوهش و انتشار

روانشناسان و مشاوران میپذیرند که شرکت در هرگونه تحقیق روانشناختی داوطلبانه بوده و عدم تمایل افراد به همکاری نباید هیچ گونه تبعات منفی برای آنان داشته باشد.

روانشناسان و مشاوران قبل از انجام پژوهش، با استفاده از زبانی قابل فهم، رضایت آگاهانه شرکت کنندگان در تحقیق یا قییم قانونی آنان را به صورت کتبی کسب مینمایند. رضایت آگاهانه شامل اطلاعات زیر می باشد:

پژوهش و انتشار

داوطلبانه بودن شرکت در تحقیق نوع فعالیتی که شرکت کنندگان باید انجام دهند و ضیح منافع و خطرات احتمالی شرکت در تحقیق حق انصراف شرکت کنندگان از ادامه همکاری در هر زمان توضیح روش‌های حفظ رازداری و محدودیت‌های احتمالی در این زمینه آدرس و شماره تلفن محقق و سازمان مجری تحقیق روانشناسان و مشاوران فقط زمانی میتوانند از پنهان کاری در پژوهش استفاده کنند که اولاً منافع تحقیق بیشتر از ضرر احتمالی آن باشد، و ثانیاً انجام تحقیق به روش‌های دیگر امکان پذیر نباشد.

پژوهش و انتشار

روانشناسان و مشاوران صرفاً در مواردی که پژوهش متضمن هیچ گونه استرس، درگیری و آسیب نباشد، میتوانند از کسب توافق آگاهانه صرفنظر نمایند.

روانشناسان و مشاوران نسبت به رفاه، آسایش و ایمنی آزمودنی‌ها و شرکت‌کنندگان در تحقیق خود مسئول هستند و تمامی احتیاط‌های لازم را برای پیشگیری از هرگونه آسیب فیزیکی، روانی و اجتماعی به آنان در تحقیق به عمل می‌آورند.

روانشناسان و مشاوران اطمینان حاصل میکنند که تمامی اطلاعات مربوط به آزمودنی‌ها و شرکت‌کنندگان در پژوهش به صورت محرمانه نگهداری شده و گزارش تحقیق به گونه‌ای تهیه و ارائه میشود که شناسایی شرکت‌کنندگان ممکن نباشد.

روانشناسان فقط زمانی روی حیوانات تحقیق میکنند که انجام چنین تحقیقی ضروری بوده و نتایج حاصل در جهت پیشرفت و ارتقاء دانش روانشناسی و بهبود کیفیت زندگی انسان‌ها موثر باشد.

پژوهش و انتشار

روانشناسان در تحقیق با حیوانات، اطمینان می‌یابند که حیوان در معرض رنج یا آسیب غیر ضروری قرار نگیرد و اگر پس از پایان تحقیق لازم باشد به زندگی حیوان پایان داده شود، باید مطمئن شوند که این عمل در سریع‌ترین زمان و با کمترین زجر ممکن انجام میگیرد.

مسئولیت علمی و اخلاقی پژوهش بر عهده مجری طرح است، در عین حال تمام افرادی که به نوعی درگیر انجام این پژوهش هستند، نیز به سهم خود در قبال اعمال و وظایف پژوهشی خود مسئول هستند.

روانشناسان و مشاوران در ارزیابی نتایج پژوهش‌های علمی و تفسیر آنها، صداقت و امانت‌داری را به طور کامل رعایت و از ارائه اطلاعات غیر واقعی و ساختگی پرهیز میکنند.

روانشناسان و مشاوران از ارزیابی و انتشار داده‌ها و پژوهش‌های قدیمی به عنوان داده‌ها یا پژوهش‌های جدید، اجتناب میکنند.

پژوهش و انتشار

روانشناسان و مشاوران وظیفه دارند اقدام‌های لازم را به منظور حفظ حقوق شهروندان و جلوگیری از سوءتعبیر و سوءاستفاده از نتایج گزارش‌ها و پژوهش‌های خود، انجام دهند و اطمینان حاصل کنند که این نتایج در جهت ایجاد تبعیض بین گروه‌های نژادی، قومی، فرهنگی، دینی و جنسیتی مورد سوءاستفاده قرار نخواهد گرفت. چنانچه روانشناسان و مشاوران در اطلاعات منتشر شده خود دچار خطا یا اشتباهی شوند، باید به نحو مقتضی و مناسب نسبت به تصحیح آن اقدام کنند.

روانشناسان و مشاوران می‌پذیرند که حقوق مادی و معنوی تحقیقات و تالیفات، تماماً متعلق به پژوهشگران و مولفان آنها بوده و در کلیه فعالیت‌های علمی، پژوهشی و حرفه‌ای خود حقوق آنان را رعایت میکنند.

پژوهش و انتشار

روانشناسان و مشاوران مسئولیت و امتیاز کارهایی را که انجام نداده‌اند، یا هیچ نوع نقش و نظارتی در اجرای آنها نداشته‌اند، نمیپذیرند.

در مقاله‌های استخراج شده از پایان نامه‌های دانشجویی، نام دانشجو به عنوان مولف اول مقاله می‌آید، مگر آنکه دانشجو نقشی در استخراج مقاله از پایان نامه خود نداشته باشد.

تبلیغات و خدمات عمومی

روانشناسان و مشاوران از هر گونه اظهارات غیرواقعی و نادرست در زمینه آموزش‌های تخصصی، تجارب حرفه‌ای، شایستگی‌ها، درجات تحصیلی، مدارک، وابستگی‌های سازمانی یا انجمن، خدمات، علمی و بالینی، تألیفات و تحقیقات خود اجتناب می‌نمایند. روانشناسان و مشاورانی که از طریق کتاب، مجالت، روزنامه‌ها، اینترنت، رادیو، تلویزیون و دیگر ابزارهای ارتباط جمعی، برای عموم مردم پیشنهاد یا توصیه‌ای میکنند، باید اطمینان حاصل نمایند که اظهارات ارائه شده واجد شرایط زیر باشد:

بر پایه دانش روزآمد روانشناختی و تجربه‌های حرفه‌ای آنان استوار باشد.

تبلیغات و خدمات عمومی

با مشخصه‌های اخلاق حرفه‌ای روانشناسان و مشاوران منطبق باشد.
دلالت بر آن نداشته باشد که رابطه حرفه‌ای با مخاطبان برقرار شده است.

روانشناسان و مشاوران در مواردی که رسانه‌های جمعی، انجمن‌ها، گروه‌ها و افراد در خصوص مدارک، تخصص، توانایی‌ها، خدمات و اظهارات آنها اطلاعات نادرستی را ارایه می‌دهند، باید در اسرع وقت و به نحو مقتضی برای تصحیح آن اقدام میکنند.

هنگامی که روانشناسان و مشاوران از فرد، افراد یا سازمانی برای تبلیغ خدمات تخصصی خود استفاده میکنند، باید از صحت مطالب ارایه شده توسط آنان اطمینان حاصل کنند، بر فرایند تبلیغات نظارت نمایند و مسئولیت آن را بر عهده بگیرند.
روانشناسان و مشاوران در ارایه آموزش‌های عمومی باید نسبت به کارآمدی، موثر بودن، روزآمدی و صحت آموزش‌های ارائه شده اطمینان حاصل نمایند.

تبلیغات و خدمات عمومی

روانشناسان و مشاوران در چارچوب حوزه تخصصی و در حد توان خود، در فعالیت های اجتماعی مرتبط با توسعه و بهبود رفاه اجتماعی و حفظ و گسترش منافع عمومی (از جمله سیاستگذاری های اجتماعی، اصلاح قوانین و مقررات، و مانند آن) مشارکت می کنند.

روانشناسان و مشاوران بخشی از زمان خود را به ارائه خدمات تخصصی عام المنفعه به افراد و گروه های نیازمند اختصاص میدهند.

روانشناسان و مشاوران به صورت داوطلبانه نسبت به ارائه خدمات تخصصی روان شناختی و مشاوره ای در شرایط بحران و اضطرار (از جمله بلایای طبیعی مثل زلزله، سیل و مانند آن) اقدام میکنند.

حل و فصل مسایل و تعارض های اخلاقی

وقتی تعارضی بین دو یا چند اصل اخلاقی به وجود میآید، روانشناسان و مشاوران ضمن بررسی و ارزیابی دقیق موقعیت و راه حل های ممکن، تمام تلاش خود را برای حل تعارض مذکور به کار میگیرند. چنانچه تعارض حل نشود، با یادآوری تعهد خود به رعایت ضوابط اخلاق حرفه ای، راه حلی را پذیرینند که بیشترین پیامد مثبت و کمترین پیامد منفی را برای فرد یا افرادی که از آن تأثیر میپذیرند، داشته باشد.

روانشناسان و مشاوران در مواردی که بین ضوابط اخلاق حرفه ای و قانون تعارض وجود داشته باشد، پس از انجام اقدام های منطقی برای حل تعارض، در صورتی که با رعایت ضوابط و اخلاق حرفه ای، تعارض قابل حل نباشد، ملزم به رعایت قانون میباشند.

روانشناسان و مشاوران در صورتی که بین ضوابط اخلاق حرفه ای و مقررات سازمانی که در آن کار میکنند، تعارضی پیش بیاید، از ضوابط اخلاق حرفه ای پیروی می کنند.

حل و فصل مسایل و تعارض های اخلاقی

در صورتی که روانشناسان و مشاوران اطلاع حاصل نمایند که یکی از همکاران آنان ضوابط اخلاق حرفه‌ای را نادیده گرفته و برخلاف آن عمل میکند ابتدا سعی خواهند کرد که با تذکر به آن همکار از ادامه تخلف جلوگیری کنند. در صورتی که این اقدام مؤثر واقع نشود، باید مراتب را به مسئول بالاتر اطلاع دهند و در صورت تکرار تخلف، موضوع را به کمیسیون رسیدگی به تخلفات حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره گزارش نمایند.

روانشناسان و مشاوران در جریان رسیدگی به پرونده متخلفان، با کمیسیون رسیدگی به تخلفات حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره همکاری میکنند.

روانشناسان و مشاوره همواره سعی و تلاش لازم را برای صیانت از شئون حرفه‌ای و رشد و اعتلای دانش روانشناسی و مشاوره می‌پذول میدارند.

نظام نامه اخلاق حرفه‌ای روانشناسان و مشاوران در شصت و هشتمین جلسه شورای مرکزی سازمان که در مورخه ۸۶/۶/۵ برگزار شد، مورد بازنگری قرار گرفت و به تصویب رسید.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

فصل اول - تعریف، اهداف:

ماده ۱ - سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران که در این قانون «سازمان» نامیده میشود، یک سازمان غیر دولتی و مستقل است که به منظور تحقق بخشیدن به اهداف و انجام وظایف مقرر در این قانون تشکیل میگردد.

ماده ۲ - اهداف سازمان عبارتند از:

۱ - تلاش برای ارتقاء سطح دانش روانشناسی و مشاوره.

۲ - حمایت از حقوق مراجعان به روانشناسان و مشاوران.

۳ - حمایت از حقوق صنفی روانشناسان و مشاوران.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

فصل دوم - وظایف و اختیارات :

ماده ۳ - وظایف و اختیارات سازمان با توجه به اهداف فوق به شرح زیر است :

۱ - تعیین حدود صلاحیت‌های تخصصی و صدور شماره نظام و پروانه کار برای اعضای سازمان.

تبصره ۱ - برای کلیه شاغلین به حرفه‌های روانشناسی و مشاوره دریافت شماره نظام الزامی است.

تبصره ۲ - در صورت تصویب شورای مرکزی روانشناسان و مشاوران ملزم به شرکت در دوره‌های بازآموزی و نوآموزی هستند.

۲ - تهیه دستورالعمل‌های اجرایی الزم در چارچوب مواد این قانون.

۳ - نظارت بر کیفیت کار تخصصی و رسیدگی به تخلفات تخصصی روانشناسان و مشاوران که عنوان چرایم عمومی را نداشته

باشند از طریق هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی و مطابق تبصره (ماده ۱۹) و (ماده ۲۰) این قانون.

۴ - پیشنهاد تعیین یا تجدیدنظر در تعرفه‌های خدمات روانشناسی و مشاوره به هیأت دولت جهت تصویب.

۵ - تعیین ضوابط خاص صنفی مربوط به استاندارد کردن تابلوها، عناوین، سرپرگ‌ها و مهر شاغلین به روانشناسی و مشاوره.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

- ۶ - همکاری با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در اجرای برنامه‌های پژوهشی و آموزشی و نوآوری مستمر روانشناسان و مشاوران در جهت ارتقاء دانش رشته‌های روانشناسی و مشاوره منطبق با پیشرفت‌های علمی روز مطابق آئین‌نامه مصوب دولت.
- ۷ - همکاری با مراجع ذیربط در ارائه خدمات روانشناسی و مشاوره به هنگام بروز حوادث و سوانح غیرمترقبه از طریق تشویق و بسیج اعضای سازمان.
- ۸ - انتشار نشریات حاوی آخرین دستاوردهای علمی روانشناسی و برگزاری همایش‌های تخصصی جهت ارتقاء سطح دانش روانشناسی و مشاوره اعضای سازمان.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

فصل سوم - شرایط عضویت:

ماده ۴ - کلیه افرادی که دارای حداقل مدرک کارشناسی ارشد معتبر از سوی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در یکی از رشته‌های روانشناسی و مشاوره باشند میتوانند به عضویت سازمان درآیند.
تبصره ۱ - منظور از روانشناس کسی است که در یکی از رشته‌های روانشناسی در سطح کارشناسی ارشد فارغ التحصیل شده باشد.

تبصره ۲ - منظور از مشاور، کسی است که در یکی از رشته‌ها و گرایش‌های مشاوره (خانواده، شغلی، تحصیلی، توانبخشی، عمومی و ...) در سطح کارشناسی ارشد فارغ التحصیل شده باشد.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

تبصره ۳ - برای اشتغال در حرفه‌های روانشناسی و مشاوره، اخذ پروانه از سازمان و عضویت در آن الزامی است. عضویت در هیأت علمی علمی مؤسسات آموزش عالی از مفاد این تبصره مستثنی است.

تبصره ۴ - اعضای سازمان همه ساله مبلغی را به عنوان حق عضویت به سازمان پرداخت خواهند نمود. میزان و نحوه وصول حق عضویت اعضا، مطابق دستورالعملی خواهد بود که توسط شورای مرکزی نظام روانشناسی و مشاوره تهیه میگردد.

ماده ۵ - مشاوران و روانشناسان برای هرگونه اشتغال در حرفه خود باید دارای پروانه از سازمان باشند.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

فصل چهارم - ارکان و واحدهای تابعه :

ماده ۶ - ارکان و واحدهای تابعه سازمان به شرح زیر است:

الف - ارکان :

۱ - مجمع عمومی.

۲ - شورای مرکزی نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران.

۳ - هیأت رسیدگی به صلاحیت تخصصی روانشناسان و مشاوران.

۴ - هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌های شاعلان و حرفه‌های روانشناسی و مشاوره.

۵ - شعب شورای مرکزی در مناطق.

۶ - هیأت بازرسان.

ب - واحدهای تابعه :

واحدهای تابعه توسط شورای مرکزی تعیین خواهد شد.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

ماده ۷ - اعضای شورای مرکزی عبارتند از:

الف - شش نفر روانشناس از میان اعضای سازمان.

ب - پنج نفر مشاور از میان اعضای سازمان.

ج - یک نفر نماینده وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

د - یک نفر نماینده وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

تبصره ۱ - اعضای مذکور در بندهای (الف) و (ب) توسط اعضای سازمان انتخاب میشوند.

تبصره ۲ - جلسات شورای مرکزی نظام روانشناسی و مشاوره با حضور دو سوم کل اعضای شورا رسمیت می‌یابد و تصمیمات

متخذة با اکثریت آراء معتبر و لازم الاجراء است.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

ماده ۸ - ریاست سازمان که مسئولیت اجرای مصوبات شورای مرکزی و اداره کلیه امور سازمان و واحدهای تابعه را به عهده دارد یکی از اعضای شورای مرکزی با درجه تحصیلی دکتری خواهد بود که توسط شورای مرکزی برای مدت چهار سال انتخاب و با حکم ریاست جمهوری منصوب میگردد. عزل وی نیز به پیشنهاد شورای مرکزی و با تأیید ریاست جمهوری خواهد بود. انتخاب متوالی رئیس سازمان در صورت موافقت و رأی اکثریت اعضا، فقط برای دو دوره متوالی مجاز است.

ماده ۹ - در هر منطقه یک شعبه شورای منطقه‌ای سازمان تشکیل میشود که مطابق مصوبات شورای مرکزی به امر رسیدگی به مسائل تخصصی و حرفه‌ای روانشناسی و مشاوره در منطقه خواهد پرداخت.

تبصره - دستورالعمل تعیین مناطق توسط شورای مرکزی تهیه خواهد شد.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱۰ - رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره مناطق توسط اعضای منطقه‌ای و از بین منتخبین شورای منطقه انتخاب میشود و پس از تأیید شورای مرکزی با حکم ریاست سازمان منصوب میگردد. عزل وی نیز به پیشنهاد شورای منطقه، تأیید شورای مرکزی و با حکم ریاست سازمان خواهد بود.

ماده ۱۱ - بودجه واحدهای سازمان از محل حق عضویت اعضا، و هدایا و کمک‌های دولت و اشخاص حقیقی و حقوقی تأمین میگردد.

تبصره - میزان و نحوه وصول حق عضویت سالانه اعضا، و دیگر مقررات اداری و مالی سازمان و نحوه هزینه بودجه مطابق آئین نامه مصوب شورای مرکزی خواهد بود.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱۲ - وظایف شورای مرکزی سازمان به شرح زیر است:

- ۱ - اجرای دقیق وظایف مقرر در (ماده ۳) این قانون و نظارت مستمر بر حسن اجرای آنها از طریق رئیس کل سازمان.
 - ۲ - نظارت بر عملکرد سایر ارکان و شعب کلیه واحدهای تابعه سازمان.
 - ۳ - تشکیل هیأت‌های رسیدگی به صلاحیت تخصصی روانشناسان و مشاوران و رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلان حرفه‌های روانشناسی و مشاوره.
 - ۴ - ترکیب و تعداد و شرح وظایف و دستورالعمل‌های این هیأت‌ها به تصویب شورای مرکزی می‌رسد.
 - ۵ - تهیه و تصویب دستورالعمل‌های اجرایی لازم.
 - ۶ - انحلال شورای مناطق به علت عدم تشکیل پنج جلسه متوالی شورا.
تبصره - در صورت انحلال شورای منطقه باید ظرف مدت سه ماه انتخابات مجدد برگزار شود.
- ماده ۱۳ -** شورای مناطق وظایف محوله از سوی شورای مرکزی را در منطقه به عهده دارد و موظف به اجرای مصوبات و دستورالعمل‌های شورای مرکزی در سطح منطقه است.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱۴ - هیأت بازرسان :

- ۱ - هیأت بازرسان از سه نفر منتخب اعضای سازمان تشکیل میگردد که همزمان با انتخابات شورای مرکزی انتخاب میشوند. وظیفه این هیأت نظارت بر عملکرد سازمان و ارائه گزارش سالانه به مجمع عمومی براساس مفاد این قانون است.
- ۲ - انحلال شورای مرکزی به پیشنهاد هیأت بازرسان و با تصویب مجمع عمومی صورت میگیرد.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

فصل پنجم - انتخابات :

ماده ۱۵ - مدت فعالیت هر دوره شورای مرکزی و شوراهای مناطق سازمان روانشناسی و مشاوره چهار سال تمام است. مسئول برگزاری اولین دوره انتخابات شورای مرکزی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری می باشد و هیأت پنج نفره جهت برگزاری این انتخابات را منصوب مینماید. یک نفر نماینده از کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس برانتهاب این هیأت نظارت خواهد کرد. هزینه برگزاری انتخابات از محل حق عضوی تا اعضا، تأمین میشود.

تبصره ۱ - شروع اولین دوره فعالیت شوراهای مذکور حداکثر ده روز پس از پایان اعلام قطعیت یافتن نتیجه انتخابات خواهد بود.

تبصره ۲ - شروع فعالیت دوره های بعدی شوراهای نظام روانشناسی و مشاوره بلافاصله پس از پایان دوره قبلی است.

تبصره ۳ - چنانچه در پایان دوره تشریفات انتخابات دوره بعدی به نحوی از انحاء، پایان نیافته باشد، ارکان دوره قبلی تا قطعیت نتیجه انتخابات جدید به فعالیت خود ادامه خواهند داد.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱۶ - انتخابات برای اولین دوره حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون و تجدید آن برای دوره‌های بعدی سه ماه

قبل از اتمام هر دوره و بعد از تشکیل هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات انجام خواهد شد.

تبصره - انتخابات شوراهای مناطقی که منحل شده باشد، حداکثر ظرف مدت سه ماه با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت و با

رعایت سایر مواد قانونی انجام می‌پذیرد.

ماده ۱۷ - شرایط انتخاب کنندگان عبارت است از:

۱ - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲ - عضویت در سازمان نظام روانشناسی و مشاوره به استثنای دوره اول.

۳ - ساکن بودن در منطقه انتخاباتی در زمان انتخابات (برای داوطلبین شورای منطقه) به تأیید شورای منطقه.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱۸ - شرایط انتخاب شوندگان اعضای شورای مرکزی و شورای منطقه و هیأت

بازرسان علاوه بر مورد و ثوق بودن عبارتند از:

۱ - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲ - نداشتن سوء پیشینه کیفری و عدم اشتغال به فسق و فساد اخلاق.

۳ - نداشتن پرونده محکومیت در هیأت رسیدگی به تخلفات صنفی و نیز عدم تعطف از

اصول نظامنامه اخلاقی.

۴ - اظهار التزام به دین مبین اسلام و وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

تبصره - اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تابع دین خود

می‌باشند.

۵ - دارا بودن حداقل سه سال سابقه عضویت در سازمان به استثنای دوره اول.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

فصل ششم - موارد متفرقه :

ماده ۱۹ - به منظور رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلین روانشناسی و مشاوره، هیأت مرکزی رسیدگی به تخلفات

صنفی و حرفه‌ای در سازمان مرکزی و هیأت‌های بدوی در مناطق تشکیل میگردند.

تبصره - تخلفاتی که موجب محکومیت اعضای سازمان میشود عبارتند از:

۱ - تخلف از شئون حرفه‌ای و صنفی به معنای عدول از اصول نظامنامه اخلاقی حرفه‌ای مشاوره و روانشناسی.

۲ - عدم رعایت موازین شرعی و قانونی و مقررات دولتی و سهل‌انگاری در انجام وظایف قانونی، متخلفین با توجه به شدت و

ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آنحسب مورد به مجازات‌های زیر محکوم میگردند:

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

الف - تذکر یا توپیخ شفاهی هیأت رسیدگی به تخلفات.

ب - اخطار یا توپیخ کتبی با درج در پرونده شخص در هیأت رسیدگی به تخلفات.

ج - توپیخ کتبی با درج در نشریه سازمان نظام روانشناسی و مشاوره و الصاق در تابلوی اعلانات سازمان.

د - محرومیت از اشتغال به حرفه‌های روانشناسی و مشاوره از سه ماه تا یک سال در محل اشتغال.

ه - محرومیت از اشتغال به حرفه‌های روانشناسی و مشاوره از سه ماه تا یک سال در تمام کشور.

و - محرومیت از اشتغال به حرفه‌های روانشناسی از یک سال تا پنج سال.

ز - محرومیت دائم از اشتغال به مشاوره و روانشناسی در تمام کشور.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

ماده ۲۰ - هیأت مرکزی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره با پنج نفر عضو منتخب

شورای مرکزی سازمان تشکیل میگردد:

تبصره ۱ - هیأت مرکزی رسیدگی به تخلفات میتواند مسؤولیت رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه‌ای شاغلان حرفه‌های

روانشناسی و مشاوره چند منطقه را به یک هیأت بدوی واگذار نماید.

تبصره ۲ - در صورتی که فردی نسبت به رأی هیأت مرکزی شاکی باشد میتواند به دادگاه صالح شکایت کند.

ماده ۲۱ - منابع مالی سازمان عبارتند از:

۱ - اعتبارات و دارائی‌های موجود سازمان.

۲ - حق عضویت سالانه اعضای سازمان.

۳ - کمک‌های اختیاری دولت و مؤسسات و افراد داوطلب به سازمان.

قانون تشکیل سازمان نظام روانشناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران

ماده ۲۲ - سازمان موظف است در موارد تصمیم گیری درباره نحوه صحیح ارائه خدمات

روانشناسی و مشاوره در هر یک از مؤسسات و سازمان‌ها با آنها همکاری نماید.

ماده ۲۳ - شورای مرکزی سازمان موظف است حداکثر ظرف سه ماه پس از تشکیل نسبت به

تهیه آرم سازمان با رعایت اهداف متعالی اسلام و حفظ شئون روانشناسی و مشاوره و با تأیید

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری اقدام نماید.

ماده ۲۴ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو میگردد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و چهار ماده و نوزده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست

و هفتم فروردین ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ

۱۳۸۲/۲/۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

سوالات

۱- روانشناس در رابطه با کمک مالی چه کار باید بکند؟

سوالات

۲- در مشاوره حرفه‌ای انتقال متقابل از مشاور به مراجع چه تأثیری دارد؟

سوالات

۳- بیان غیر شخصی توسط روانشناس در چه صورت در

جلسه صحیح است؟

سوالات

۴- یک روانشناس باید چه موضعی در خصوص پویایی قدرت در جلسه مشاوره داشته باشد؟

سوالات

۵- استفاده از فناوری و تجهیزات در جلسه مطابق با اخلاق حرفه‌ای چه شرایطی دارد؟

سوالات

۶- چرا تغییر ناگهانی در جهت از سوی مشاور اشتباه است؟

سوالات

۷- چگونه باید مشاوران به درخواست تکلیف از سمت

مراجع پاسخ دهند؟

سوالات

۸- اگر مراجع بخواهد به درمان پایان دهد چه می کنید؟

سوالات

۹- کدام گزینه در مورد تماس چشمی یا مراجع صحیح است؟

سوالات

۱۰- کدام گزینه در مورد رابطه دو گانه در مشاوره صحیح است؟

سوالات

۱۱- کدام گزینه در مورد لمس مراجع در مشاوره صحیح است؟

سوالات

۱۲- کدام رفتار در مورد مراجعینی که با اصرار همسرشان
به مشاوره آمده‌اند صحیح است؟

سوالات

۱۳- کدام گزینه در مورد رعایت صداقت در مشاوره

صحيح است؟

سوالات

۱۴- کدام گزینه در مورد تعارض بین ضوابط اخلاق

حرفه‌ای و مقررات سازمانی صحیح است؟

سوالات

۱۵- اگر مشاور نتوانست به پاسخ درستی در خصوص یک مسئله اخلاقی برسد بهترین کار چیست؟

سوالات

۱۶- کدام گزینه در مورد استفاده از استعاره و روایت

پردازی در جلسه مشاوره صحیح است؟

سوالات

۱۷- کدام گزینه در مورد ترغیب مراجع به روش جایگزین

صحيح است؟

سوالات

۱۸- آیا روش مداخله‌ای برای همه یکسان است یا هر
مراجعه‌ی دستورالعمل را انطباق می‌دهیم؟

سوالات

۱۹- کدام گزینه در مورد اهمیت لباس و چیدمان اتاق درمان صحیح است؟

سوالات

۲۰- درخواست شماره تلفن مشاوره برای چه موردی مجاز است؟

سوالات

۲۱- اگر مراجع در اتاق درمان پرخاشگری کند وظیفه

چیست؟

سوالات

۲۲- اگر مراجع به شما پیشنهاد جنسی بدهد چکار می‌کنید؟

سوالات

۲۳- اگر مراجع از شما خواست علاوه بر اینکه به او مشاوره می‌دهید به خواهرش هم مشاوره بدهید شما چه کار می‌کنید؟

سوالات

۲۶- اگر مراجع به اصرار بخواهد نامه‌ای بدهید که درمان

شده و از دعوا با همسر خود پشیمان است چه کار

می‌کنید؟

سوالات

۲۵- اگر یک روانشناس دچار تعارضاتی با مراجع خود شد چگونه و پایستی این تعارض را حل می کند؟

سوالات

۲۶- اگر مراجع خواست با مدیریت در مورد شکستش حرف بزنند و مشکل مراجع و مدیر را حل کنید وظیفه روانشناس چیست؟

سوالات

۲۷- اگر در مشاوره‌ی پیش از ازدواج مراجعه پرسید که
با این فرد ازدواج کنم یا نه پاسخ شما چیست؟

سوالات

۲۸- اگر مراجع مشکلات مختلفی را مطرح کند و تعداد مشکلات زیاد باشد روانشناس باید چه کار کند؟

سوالات

۲۹- چگونه در اتاق درمان می‌شود مشارکت یک مراجع را گرفت؟

سوالات

۳۰- آیا یک روانشناس می‌تواند با مراجع خودش

ازدواج کند؟

سوالات

۳۱- اگر زوجی صحبتی کرد در اتاق مشاوره و از مشاور

خواست به همسرش این موضوع را نگوید وظیفه مشاور

چیست؟

سوالات

۳۲- اگر مراجعی در اتاق مشاوره بگوید من نمی‌دانم از کجا شروع کنم مشاور باید چه کار کند؟

سوالات

۳۳- اگر مراجع موافق دارو خوردن نبود وظیفه

روانشناس چیست؟

سوالات

۳۴- اگر مراجع آمد و گفت من نمی‌خواهم کسی بداند من از کجا آمدم و به خانواده‌ام نگویند باید چه کار کرد؟

سوالات

۳۵- اگر مراجعی بخواهد به همسرش آسیب شدید بزند
بزنند کاری که شما باید انجام دهید چیست؟

سوالات

۳۶- اگر مراجعی قصد ارتکاب جرم یا پزه داشته باشند (مثلا بخواهد دزدی کند یا کسی را به قتل برساند چه کار باید بکنیم؟

سوالات

۳۷- اگر بین دو یا چند اصل اخلاقی گیر بکنیم چه کار باید بکنیم؟

سوالات

۳۸- هدف نظام نامه اخلاقی روانشناسی چیست؟

سوالات

۳۹- مراجع به نظر شما کدام یک از موارد زیر سهم

پیشتری در فرسودگی روانی روانشناسان یا مشاوران

دارد؟

سوالات

۴۰- نظر شما در مورد بلند شدن روانشناس یا مشاور به هنگام ورود مراجع به اتاق کار وی چیست؟

سوالات

۴۱- کدام گزاره در مورد محرمانه بودن اسرار مراجع

صحيح تر است؟

سوالات

۴۲- شما در مورد مسئله مرزهای بین روانشناسی و مشاور با مراجع کدام یک از موارد زیر را مناسبتر می‌دانید؟

سوالات

۴۳- کدام مورد انتخاب مناسب‌تری در مورد رضایت

آگاهانه مراجعان است؟

سوالات

۴۴- در مورد پدیده روابط دوگانه با مراجعان کدام مورد مناسب‌تر است؟

سوالات

۴۵- در مورد پروژ احساسات عاطفی مراجع نسبت به

شما به کدام یک از موارد اعتماد دارید؟

سوالات

۱۴۶- در موقعیتی که مراجع از تهدید در مورد آسیب به خود یادگیری صحبت می کند چه واکنشی مناسب تر است؟

سوالات

۴۷- تصمیم شما در صورت پدید آمدن تعارض منافع شخصی با منافع مراجع در جریان مشاوره چیست؟

سوالات

۴۸- مراجعی از شما می‌خواهد که یک کپی کامل از پرونده مشاوره را در اختیار او قرار دهید تصمیم شما چیست؟

سوالات

۴۹- وقتی بزرگسالی در مورد سوءاستفاده و آسیب‌های گذشته و جاش به شما گزارش می‌دهد چه می‌کنید؟

سوالات

۵۰- اگر فرد همجنس‌گرا برای دریافت خدمات حرفه‌ای
به شما مراجعه کند چه برخوردی می‌کنید؟

سوالات

۵- چه تفکری در مورد تبلیغ قابلیت‌های خود به عنوان یک مشاور با درمانگر دارید؟

سوالات

۵۲- نظر شما در مواردی که مراجع نیاز به دارو دارد و با خود درخواست دارو می‌کند چیست؟

سوالات

۵۳- استفاده روانشناسان یا مشاوران از تفکر انتقادی در پرگیرنده کدام مورد است؟

سوالات

۵۴- نظر شما در مورد کاربرد لمس در جریان مشاوره و

روان‌درمانی چیست؟

سوالات

۵۵- اگر در جریان کار با مراجعه متوجه نشوید نوعی سوگیری نسبت به او دارید چه می‌کنید؟

سوالات

۵۶- در صورتی که قاضی از شما اطلاعاتی در مورد سوابق

مراجع بخواهد چه می‌کنید؟

سوالات

۵۷- وقتی مراجعی راجع به شیوه به کار گرفته شده شما در مداخله تردید یا نگرانی دارد چه می‌کنید؟

سوالات

۵۸- در صورتی که متوجه می‌شوید فردی با اصرار همسرش به شما مراجعه نموده است چه واکنشی نشان می‌دهید؟

سوالات

۵۹- کدام گزاره در مخصوص اصول اخلاق حرفه‌ای

مناسب‌تر است؟

سوالات

۶۰- وقتی مراجعی به طور مستقیم راجع به پختگی سنی یا کفایت تجربه شما سوال می کند چه می کنید؟

سوالات

۶۱- در پرخورد با مراجعان رعایت صداقت تا چه حد
اهمیت دارد؟

سوالات

۶۲- کدام مورد در مورد استفاده‌های پژوهشی از مراجعان مناسب‌تر است؟

سوالات

۶۳- اگر فرد متهمی برای دریافت خدمات به شما مراجعه کند چه برخوردی می‌کنید؟

سوالات

۶۴- وقتی مراجعه جدیدی بدون وقت قبلی شما را در محل کار می‌پیند یا تلفنی با شما تماس می‌گیرد شما چه واکنشی نشان می‌دهید؟

سوالات

۶۵- نظام نامه اخلاق روانشناسی چند بخش دارد؟

سوالات

۶۶- اگر قرار باشد روانشناسی پژوهشی انجام دهد که
مباحث اخلاقی در آن درگیر است چه باید بکند؟

سوالات

۶۷- آیا یک روانشناس می‌تواند به دانشجویان یا

کارورزهای خود مشاوره بدهد؟

سوالات

۶۸- در مورد مسائل مالی درمان وظیفه روانشناس

چیست؟

سوالات

۶۹- اگر مراجع وضعیتی حاد روانی مثل سایکوز یا مسائلی داشته باشد مثل سن کم که نتواند رضایت آگاهانه را در درمان داشته باشد روانشناسی باید چه کار کند؟

سوالات

۷۰- چه زمانی یک روانشناس می‌تواند علت پژوهش و هدف پژوهش را از آزمودنی خود پنهان کند؟

سوالات

۷۱- اگر مراجعی بیماری مسری مثل HIV داشته باشد
وظیفه روانشناس چیست؟

سوالات

۷۲- آیا یک روانشناس در حوزه زوج و خانواده می‌تواند به عنوان شاهد در دادگاه حضور داشته باشد؟

سوالات

۷۳- اگر مراجع از ما نتایج آزمون خودش را بخواهد یا ارگانی، سازمانی، نتایج آزمون یک مراجع را از ما بخواهد باید چه کار کنیم؟

سوالات

۷۱۴- یک روانشناس در اتاق درمان پرونده‌های
مراجعه‌ین را تا چه مدتی باید نگهداری کند؟

سوالات

۷۵- اگر یک کودک ۱۲ ساله به شما مراجعه کرد بعد از درمانش تا چند سال شما باید پرونده اش را نگه دارید و پایگانی کنید؟

سوالات

۷۶- آیا یک روانشناس می‌تواند با مراجع خودش ازدواج کند؟

سوالات

۷۷- اگر سرعت پیشرفت درمان کم باشد چه کار می کنید؟

سوالات

۷۸- اگر مراجع از رویکرد شما پرسد چه می‌کنید؟

سوالات

۷۹- اگر مراجع از رویکرد شما نگران باشد و بخواهد رویکرد و نوع درمان را تغییر دهد چه می‌کنید؟

سوالات

۸۰- ضوابط ارجاع مراجعین به دیگر همکاران به چه صورت می‌باشد؟

سوالات

۸۱- یک تست استاندارد چه شرایطی و ضوابطی از دیدگاه نظام روانشناسی بایستی داشته باشد؟

سوالات

۸۲- آیا در آزمون‌هایی که نیاز به استفاده از سیستم کامپیوتری است دستیاران و منشی‌ها می‌توانند در این خصوص آزمون‌هایی از مراجع گرفته و سپس تغییر از خود مشاور انجام دهد؟

سوالات

۸۳- کدام دسته از پژوهش‌ها نیاز به کد اخلاق حرفه‌ای دارند؟

سوالات

۸۴- سازمان نظام روانشناسی و مشاوره در کدام تنوع

از طبقه بندی سازمانی قرار می گیرد؟

سوالات

۸۵- تعداد روانشناس و مشاور در شورای مرکزی سازمان نظام روانشناسی و مشاوره چند نفر است؟

سوالات

۸۶- اکنون چندمین دوره انتخابات سازمان نظام
روانشناسی و مشاوره هستیم؟

سوالات

۸۷- انتخابات هر چند سال یکبار برگزار می‌شود؟

سوالات

۸۸- نظارت بر روان‌درمانی روانپزشکان ایران بر عهده چه سازمانی است؟

سوالات

۱۹- نماینده کدام وزارتخانه در سازمان نظام حضور

دارند؟

سوالات

۹۰- رسیدگی تعلقات حرفه‌ای پرستارانی که با بیماران حوزه روان در ارتباط هستند با چه ارگانی است؟

سوالات

۹۱- خط بحران‌های اجتماعی چه خطی است؟

سوالات

۹۲- مشاوره تلفنی ۱۴۸۰ مربوط به کدام ارگان است؟

سوالات

۹۳- نقش کمیته امداد در حوزه سلامت چیست؟

سوالات

۹۴- اگر مراجع شما معلولیت جسمانی داشته باشد او را برای گرفتن خدمات به کدام سازمان ارجاع می‌دهید؟

سوالات

۹۵- سازمان نظام روانشناسی زیر نظر کدام نهاد است؟

سوالات

۹۶- اهداف سازمان نظام روانشناسی و مشاوره چیست؟

سوالات

۹۷- بودجه واحدهای سازمان نظام روانشناسی مشاوره
از چه منابعی تامین می شود؟

سوالات

۹۸- حکم رئیس سازمان نظام روانشناسی و مشاوره را
چه کسی انعقاد می کند؟

سوالات

99- نقش و وظیفہی اور ژانس اجتماعی سازمان

پہرستی چیست؟

سوالات

۱۰۰- نقش هلال احمر در حوزه سلامت روان چیست؟

سوالات

۱۰- به روز بودن دانش یک روانشناس مربوط به چه

اصلی است؟

سوالات

۱۰۲- اگر مراجعی به جلسات مشاوره دیر پیاید وظیفه روانشناس چیست؟

سوالات

۱۰۳- اگر مراجعی مشکلات زوج داشته باشد و این موضوع

را به روانشناسی کودک و نوجوان مطرح کند وظیفه

روانشناسی چیست؟

سوالات

۱۰۴- اگر مراجع به شما پیشنهاد رابطه جنسی بدهد چه کار می کنید؟

سوالات

۱۰۵- فرق بین panic attack و

panic Disorder چیست؟

سوالات

۱۰۶- نشانه‌های ADHD چیست؟

سوالات

۱۰۷- اگر مراجعی با مشکل نافرمانی مقابله‌ای بیاید

(نوجوان) چه کار می‌کنید؟

سوالات

۱۰۸- یک مراجع در طول جلسه گریه کند و روان درمانگر احساس می کند که باید او را در آغوش بگیرد اقدام پیشنهادی شما چیست؟

سوالات

۱۰۹- اگر مراجع به صورت ناخودآگاه دست خود را روی
شانه یا بازوی روان درمانگر میگذارد؟

سوالات

۱۱۰- اگر مراجع در حالت اضطرابی به دلیل استرس یا
حمله پنیک به دنبال تماس فیزیکی بگردد واکنش شما
چیست؟

سوالات

۱۱۱- دعوت به رویداد شخصی مراجع از روان‌درمانگر دعوت می‌کند تا در جشن تولد/ ازدواج یا سایر مراسم او شرکت کند اقدام شما چیست؟

سوالات

۱۱۲- مراجع به روان‌درمانگر پیامک‌های شخصی ارسال می‌کند و تماس‌های تلفنی می‌گیرد و به موضوعات غیر مرتبط با درمان می‌پردازد اقدام شما به عنوان درمانگر چیست؟

سوالات

۱۱۳- مراجع پیشنهاد میدهد که با روان‌درمانگر برای
صرف قهوه خارج از جلسات درمانی ملاقات کند. پرخورد
شما چیست؟

سوالات

۱۱۴- روان‌درمانگر و مراجع به طور تصادفی با هم در یک رویداد یا موقعیت اجتماعی مشترک رو به رو می‌شوند در یک مهمانی، یک باشگاه ورزشی در یک فروشگاه یا یک سازمان اقدام پیشنهادی چیست؟

سوالات

۱۱۵- مراجع اگر از روان‌درمانگر بخواهد که محصولی را که تولید کرده است را بخرد پرخورد روان‌درمانگر به چه صورتی است؟

نکته

۲۶ رفتارهایی که بی احترامی به مراجع محسوب میشود.

- ۱- جلسات را از دست می‌دهد یا فراموش می‌کند.
- ۲- جلسات را بدون برنامه ریزی مجدد لغو می‌کند.
- ۳- به طور خودسرانه خط مشی‌های خود را با مراجع تغییر می‌دهد به عنوان مثال تغییر خط مشی هزینه‌ها، زمان‌های ملاقات و...
- ۴- پاسخ پیام یا تلفن را نمی‌دهد یا تماس را به تأخیر می‌اندازد.
- ۵- اوراق/فایل‌ها یادداشت‌ها را گم می‌کند.
- ۶- یادداشت‌ها یا تکالیفی که مراجع به او می‌دهد را نمی‌خواند.
- ۷- در قرار جلسه دیر می‌کند.
- ۸- ظاهر و لباس غیرحرفه‌ای دارد.
- ۹- بهداشت بدنی ضعیفی دارد.
- ۱۰- دارای تقاضای اداری نامرتب یا شلخته است.
 - ۱۱- در هنگام قرار ملاقات سیگار می‌کشد.
 - ۱۲- در هنگام قرار ملاقات آدامس می‌چود.
 - ۱۳- در طول جلسات درمائی در را نمی‌بندد.

نکته

- ۱۴- در جلسه به تماس‌ها یا پیام‌های تلفنی جواب می‌دهد.
- ۱۵- در جلسات حضوری و آنلاین پی‌توجه است یا به فعالیت دیگری مشغول است.
- ۱۶- اطلاعات مهم (نام، تاریخچه، اطلاعات مربوطه) را فراموش می‌کند.
- ۱۷- از تجارب شخصی خودش می‌گوید و دائم مثال می‌زند.
- ۱۸- به طور مشهودی خسته به نظر می‌رسد.
- ۱۹- وقتی با بیمار است چرت می‌زنند.
- ۲۰- از تماس جسمی اجتناب می‌کند.
- ۲۱- در مورد سایر مراجعین صحبت می‌کند.
- ۲۲- در مورد اینکه چگونه ترجیح می‌دهد کار دیگری انجام دهد صحبت می‌کند.
- ۲۳- وقتی با مراجع است ساعت را تماشا می‌کند.
- ۲۴- جلسات را پیش از موعد پایان می‌رساند.
- ۲۵- به مراجع به شیوه‌ای جنسی، پدرانه و مادرانه رفتار می‌کند.
- ۲۶- مراجع را سطح پایین‌تر یا متفاوت از خود می‌داند.

کد	مکان های اضطراری	کده	مکان های اضطراری	کد	مکان های اضطراری
۱۱۱	ارتباط با دولت	۱۱۰	پلیس	۱۱۲	هلال احمر
۱۱۵	اورژانس	۱۱۴	اداره سپاه	۱۱۶	حراست انتظامی
۱۲۲	آب	۱۲۱	برق	۱۲۳	اورژانس بهزیستی
۱۲۹	مشاوره حقوقی	۱۲۵	آتش نشانی	۱۳۱	جهاد کشاورزی
۱۳۴	هواشناسی	۱۳۳	تاکسی برون شهری	۱۳۷	شهرداری
۱۹۲	ساعات شرعی	۱۹۵	شکایت از مخابرات	۱۹۳	اداره پست
۱۹۷	شکایت نیروی انتظامی	۱۴۸۰	مشاوره بهزیستی(صدای مشاور)	۱۱۳	اداره اطلاعات
۱۵۹۰	پزشک خانواده	۱۸۱۹	شکایت از درمان	۱۲۰	پلیس راه
۱۴۴	خدمات نجات دهنده	۱۴۳	راهنمایی و مشاوره	۱۲۴	مبارزه با گرانفروشی
۱۴۷	مشاوره و راهنمایی برای بچه ها و نوجوانان	۹۹	ایست قلبی تنفسی بزرگسالان	۱۳۲	ارتباط بالقوه مقننه
۷۷	کد مادران پر خطر	۸۸	ایست قلبی و تنفسی نوزادان	۱۴۱	اطلاعات راه ها
۱۶۹۰	وزارت بهداشت	۱۹۹	فرودگاه هواپیمایی	۱۹۴	خرابی گاز
		۱۱۱	بحران	۱۴۵	سم و مسموم شدن